FOA[illegible] [illegible]ULTURĂ SI EDUCATIUNE C[illegible]
APARE DUMINECA
Anul I, No. 18 — 1 leu — Opt pagini

Romania 3 Bani 27
291 29 1.
Dnor Universitar Romă[illegible] Clu[illegible]

Cultura Poporului

GAZETA SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI"

PRIM REDACTOR: VINȚILA N. PETALA

ABONAMENTE ANUALE:
pentru cititori .. .. 30 Lei
„ autorități .. .. 60 Lei
„ întreprinderi financiare .. .. 100 Lei

SECRETAR DE REDACȚIE: VASILE D. CHIRU

Redacția: Str. Dorobanților 11 — (Telefon No. 15—74) — Administrația: Piața Cuza Vodă 16

Din Filozofia lui Simion Barnuțiu

Acum când spiritul nostru se frământă să găsească drumul cel mai potrivit pe care trebue să pornească, în desvoltarea sa viitoare România reîntregită, este bine ca să ne cercetăm oamenii noștri mari din trecut. Căci foarte adesea găsim la ei adevărate comori de învățătură pentru conducerea de totdeauna a neamului nostru. — Unul dintre acești oameni mari este și Simion Barnuțiu.

Simion Barnuțiu este autorul vestitului discurs patriotic dela Blaj, în Transilvania, în anul revoluției dela 1848, prin care Românii de sub stăpânirea maghiară își cereau dreptul la viață ca națiune. Dar acest discurs a fost produsul unui om care a avut o doctrină. Și cunoașterea acestei doctrine este cu deosebire de folositoare pentru vremea în care trăim. Simion Barnuțiu este înainte de toate un patriot. Dar patriotismul său este drumul însuși către umanitarism. Și am putea spune și invers. Simion Barnuțiu este un entusiast umanitarist. Dar umanitarismul său se sprijină pe patriotism. Și acesta este un adevăr de înțelegerea căruia noi Românii, în actualele clipe, avem o deosebită nevoe.

Patriotismul și umanitarismul, zice el, trăiesc unul prin altul. Cel dintâi aspiră spre cel din urmă, iar cel din urmă se întemeiază pe cel dintâi. — Căci patriotismul nu conzistă în o adesiune oarbă la pământul în care s'a născut cineva, ci el conzistă în acea adesiune rațională că acel pământ este scena pe care l'a pus Providența pe fiecare ca să-și facă datoria. Și prin datorie nu trebue să înțelegem apărarea și menținerea abuzurilor, prejudiciilor și scăderilor, ci respectarea, conservarea și cultivarea însușirilor strămoșești fundamentale și de preț. Aceste însușiri sunt hrana umanitarismului. Căci istoria ne arată că acolo unde nu este un spirit național îndreptat spre progres, ci este numai o înclinare spre abuzuri sau numai domnia străinismului, acolo nu poate fi un izvor pentru înălțarea omenirei. Cu cât deci Românii își vor iubi Patria și vor munci în cinste și în dreptate la înălțarea ei, cu atât vor contribui la realizarea umanitarismului.

Dar cari sunt însușirile strămoșești pe cari noi trebuie să le cultivăm, pentru ca prin ele să contribuim la binele general al omenirei? — Românii, au între altele, marea calitate de a fi de o potrivă de patrioți și de binevoitori pentru orice neam care nu le încalcă drepturile. Apoi, din partea constituției fizice, ei au fost și sunt o nație tare și sănătoasă. Iar din partea sufletului, ei sunt un popor simplu, mulțumit cu puțin, sincer, statornic, primitor, suferitor de mari greutăți, muncitor, drept, viteaz, inimos, iubitor de științe și de carte, setos de libertate. Ei cugetă mult și vorbesc puțin. Tac și fac. Sunt credincioși domnilor și guvernelor lor naționale și datinelor strămoșești. Au o adevărată pietate pentru pământul lor natal. Țin la țara și la limba lor așa de mult, încât ei cred că nu este nimic mai nobil decât a muri pentru patrie. Și ei mai sunt pe cât de patrioți pe atât de religioși. Dar și într'un caz și în altul, ei sunt foarte toleranți. Ei respectă ori ce nație și ori ce religie, dacă acestea nu le ating sfânta lor patrie și sfânta lor credință.

Iată ce ne învață un Simion Bărnuțiu *). Și ca el au cugetat toți alegii neamului nostru. Și numai pentru că ne-am împărtășit dela o atare învățătură, Dumnezeu ne-a ajutat ca să vedem înfăptuindu-se România Mare. Iată deci ceeace trebue să știm noi, mai ales în ceasul de acum. Căci numai astfel neamul nostru românesc se va înălța tot mai sus, acolo unde îi este ursita ca el să fie, pe treapta pe care stau națiile cele mai de frunte ale omenirei.

Marin Ștefănescu,
Profesor la Universitatea din Cluj.

*) Cf. Simion Bărnuțiu, *Pedagogia*, Iași, 1870, § 135, 218, 223.

Mărășeștii

Câtă sfințenie și ce nolan de amintiri, roșcolește în sufletele noastre acest cuvânt, și ce groază în sufletele dușmanilor noștri. Era în vara lui 1917, atunci când duhul răsvrătirei și a dezordinei străbătuse spiritele moleșite de război ale soldaților din armată rusească, atunci când această armată fugea de pe front cu divizii întregi, atunci când jumătate din țară era sub pintenul sălbătăciei teutone, Machenzen spărgătoral de fronturi, bătea la porțile Moldovei, în fruntea a 14 divizii germane. Și Moldova și-a răscolit pământul umezit de sângele și de lacrimele unui neam întreg, a răscolit dragostea de glie și toată vitegia strămoșească, în sufletele copilor ei și și-i-a trimes la graniță ca se spule năvălitorilor că granița Moldovei nu se trece, și că pământul ei nu se lasă pângărit de pintenile tenton. Și ca uraganul au năvălit copii Moldovei și ai întregului neam la Mărășești, și și-au spus cuvântul. Acl la Mărășești s'a arătăt lumei întregi că neamul românesc, tradat de prietini, bântuit de boli, și atacat cu forțe înzecite de inamic, a știut să-și apere pământul cum nici un neam de pe lume nu și'l a apărăt. Aci urmașii lui Ștefan și ai lui Mihai, au rostogolit în sânge cele 14 divizii ale lui Machenzen, călcând în copitele cailor toată îngânfarea armatelor germane. După eceastă victorie a armatelor române, cea mai mare și mai frumoasă victorie din războiul mondial, însăși kaizerul înspăimântat, a spus, adresânduse lui Hindenburg: De-aș avea ca prietin armată română aș cuceri pământul.

Copii Moldovei și-au ținut jurământul, hoardele dușmane au ost doborâte la pământ și soarele României mari, apărea scânteetor și parcă mai mândru, pe creștele împădurite ale Carpaților noștri.

Și suferinți amare au ciuruit sufletul românului după această victorie și valuri-peste valuri au trecut peste trupul țărei lui fără ca să-i clintească din loc nădejdea și credința în victoria dreptății și a visurilor lui — România zilelor de azi așa de mare și de nespus de frumoasă cum este.

Iată pentru ce acum câteva zile, n'a fost inimă românească, pe meleagurile României mari, care să nu se cutremure de fericire și de mândrie națională la gândul că s'au împlinit 4 ani dela victoria, dela Mărășești.

Iată pentru ce glasul clopotelor noastre îmbinăt cu glasul întregului neam românesc, au ridicăt la ceruri imnuri de recunoștință lui D-zeu și eroilor căzuți la Mărășești, care ne-au pregătit nețărmurita fericire a zilelor de azi. Iată pentru ce victoria dela Mărășeștii trebuie să rămână în sufletele noastre, ca cea mai înălțătrore dovadă de vitejie și de dragaste de neam, din toată istoria neamului românesc.

Paul I. Ștefan.

DESTUL

Nu numai în virtutea unor tratate sau convențiuni, dar mai cu seamă în virtutea unor mari și largi drepturi umanitare, diversele naționalități au libertatea de a-și păstra caracterul lor etnic și de a se dezvolta mai departe conform cu obiceurile și credința lor, păstrându-și cultura, dacă o au și institutiile lor de instrucție, organizate din unitativa privată.

Sub raportul politic aceste naționalități — așa zisele minorități — au dreptul de a-și spune cuvântul, lor arătându-și doleanțele și căutând să — și apere în mod civilizat ale lor drepturi.

In schimbul acestor drepturi ele n'au de cât datoria de a respecta legile țări în care trăesc, fără a căuta să împingă dreptule lor pâna la dictatură și fără a unelti, mai cu seamă, contrá intereselor vitale ale țărei și poporului băștinaș.

In această lumină trebuesc privite manifestațiunile de viața ale diferitelor naționalități cuprinse intre fruntariile țări românești, și mai ales in provinciile aliptite, unde mozaicul naționalităților este mai distinct.

In epoca de tranziție, caracterizată prin nici în căpătânări din partea naționalităților minoritare, prin oare care cedări și largi toleranțe din partea conducătorilor, frământări fatale ale unei epoci de temeinică așezare, s'au petrecut fapte cari erau esplicabilie in atare imprejurări dar cari trebuesc astăzi inreptate pe drumul cinstit al consolidărei, la care cu toți trebue să lucrăm.

A practica mai departe aceiași toleranță, n'ar însemna de cât slăbiciune, și facem o operă de răi cetățeni daca in cestiuni prin care se caracterizează viața socială a unui popor, arătăm o mare slăbiciune.

Au trecut doi ani de când am alipit provinciile atâta vreme subjugate. Era inerent să continue în aceste provincii a se vorbi și scrie în limba, care până eri a fost limba oficială, căci schimbările nu se pot face în 24 ore.

Afară de aceasta pleiada de funcționari cari trebuiau menținuți la serviciile lor pentru o continuitate atât de necesară nu puteau învăța limba romana — limba oficiala in statul românesc — într 'un timp prea scurt. Acești funcționari, dorind să devie cetăteni buni și folositori au fost menținuți la serviciu după depunerea jurământului. Se înțeleje de la sine că ei trebuiau sa invete lmba oficiala a statului în care servesc încel mai scurt timp, căci altfel ar fi o anomalie netolerabilă aceia de a găsi in țara românească functionari la stat județ sau comună, cu care sâ nu te poți inteleje în limba oficiala a țarei.

Aceasta ar insămna că postul ocupat le este un apanajiu al unor drepturi divine sau oculte, că ei îl ocupă sfidând cel mai elementar bun simț și că cine vrea sâ vorbească cu ei trebuie sâ știe ungurește în Ardeal. nemteste în Buco-

Cuvântul nostru

vina, sau rusește în Basarabia. Ar insemna decică cetățeanu țărei românești să învețe câteva limbi străine, și nu tocmai simpatice, dacă vrea să se înțeleagă cu funcționarii oficiali români de pe tot intinsul țărei. Ar mai insemna că micu, sau chiar marele funcționar, care nu e de cât o rotiță în marele angrenaj de stat și a schimbat rolul și devenind el, cel atotputernic, vrea să schimbe intreaga structură administrativă și sociala si să impună cetățenilor limba sa.

Această situație netolerabilă mai ales acum după un așa de indelungat timp în care funcționarii tribuiau să învețe românește, devine enervantă când intrând in localuri oficiale te izbești fie de aroganța sfidătoare a funcționarilor cari răspund că nu știu românește, limba țărei în care servesc. Fără indoială că în virtutea principiilor enumerate la inceput, acești funcționari sunt liberi să nu învețe românește, dar tot în virtutea acestor principii, locuitorii cei mai numeroși din țara noastră — români — nu pot fi obligați să învețe limba funcționarilor încăpățânați: Și cum români nu pot fidați afară din țara lor nu rămâne de cât să fie dați afară din slujbă funcționarii cari nu vreau să învețe românește, cu atât mai mult că slujba nu e a lor, nu e un drept de proprietate, nu e un drept de „uz și abuz".

Credem că am avut destulă răbdare, că am dat dovezi de destulă toleranță și că a venit timpul să afirmăm că trăim în țara românească unde limba oficială trebue respectată. *Minoritățile au drepturile lor, dar, dacă majoritățile intr'un stat trebue să respecte dreptul minorităților cu atât mai mult minoriățile n'au dreptul la rândul lor de a dicta și impune limba lor, ca limbă oficiala.* Și o pot face aceasta numai în institutiile lor de cultura, în care totuși trebue să se predea și limba statului în care se găsesc.

Avem convingerea că cei în drept vor lua toate măsurile de care dispun, pentru a face să inceteze aceste anomalii. E destul de când autoritățile administrative scriu în limba străină, instanțele judiecatorești dau sentințe în limbi străine, fapte care fac să vedem în provincile alipite, o sumă de români „streini în țara lor".

Dacă situația aceasta anormală se menține, vom fi nevoiți să venim cu fapte precise și să cerem fățiș pedepsirea celor ce fac un ădevărat abuz din servicile ce și li sau incredințat. *V. Nicoară.*

Nația sau neamul

Pe lume sunt fel de fel de neamuri, depildă: ruși, români, greci, evrei și așa mai departe. Ei sunt toți aceiași oameni, dar se deosebesc prin limbă, lege și altele.

Neamurile s'au închegat din vechime, în timpul mișcării tuturor noroadelor. După astâmpărarea acestor mișcări, cete de oameni s'au statornicit în anumite locuri sau pământuri: unii în munți, alții pe șes, alții pe insule (ostroave) și, mai în scurt, cari unde le-a dat mâna. Statornicindu-se pe un loc, oamenii acestor cete s'au înmulțit și s'au apropiat unii de alții, adecă s'au înfrățit; au alcătuit obștii, tovărășii și la urmă și țări întregi, cari astăzi sunt de față. Și precum broasca sau melcul (culbecele) cari trăesc în ape sunt surii ca apa, iar broasca sau melcul, ce trăesc prin erburi și livezi, sunt verzii ca iarba și frunzele copacilor, cu toate că-i broască și una și alta, și-i melc și unul și altul, asa și cetele de oameni, trăind din veac în veac într'un loc, primesc fiecare ceată însușirile trupești și sufletești dela locul, unde trăesc din moși strămoși. Cu alte cuvinte, oamenii, cari trăesc în munți, au primit însușirile, ce le dau munții; oamenii depe insule au însușiri, ce le dau insulele, ostroavele, ori uscatul și apa; oamenii depe șes au însușiri, ce le dă șesul sau uscatul, și așa mai inainte. Vra să zică, locul, unde trăește norodul, îl înzestrează cu anumite însușiri trupești și sufletești; locul îi dictează, urzește și clădește unui popor sau nație fața lui trupească și sufletească, adecă caracterul nației: deosebiri firești, obiceiuri, plăceri, datine, legi, felul de cârmuire, limbă, moralitate (bună purtare) și altele de asemenea; locul creiază (face) organismul obștesc cu numele de cutare nație. Așa că, nația este, cum s'ar zice, o tovărășie, obștie, furnicar, ori roiu omenesc, zămislit și inființat de stihiile locului, unde-a trăit din neam în neam. Și precum, ce-i potrivit pentru un anumit stup de albine, nu-i potrivit pentru alt stup, așa și ce-i potrivit pentru o nație, nu-i potrivit pentru altă nație: deci, fiecare nație trebuește să trăiască cu viața ei proprie, individuală (cu deosebirile), ei cu armele și veșmintele ei sufletești, croite de natură pentru dânsa, anume: cu cârmuirea ei și cultura (știința) ori învățătura ei. Oamenii is toți oameni, dar la croitor și ciobotar are fiecare om măsura lui. Deci, viața socială, (obștească), trebuește răzemată și clădită pe temeiurile individual naționale: (deosebite ale fiecărei nații): pe gândul și simțul național. In altfel nu se poate propășire omenească, căci mai mare este stăpânirea naturală, stihiinică, de cât stăpânirea iscusită a omului; is peste putință puterile omului față de puterile naturii și-a vremurilor, pentrucă *locul* de prăsada, iar *vremea* o coace. Miron Costin a zis:

„Nu-s vremurile sub cârma omului ci bietul om sub vremuri".

Incercările contrare (dimpotrivă) adecă călcarea și înlocuirea armelor și veșmintelor sufletești ale unei nații, cu care ea anume este înzestrată de natură, sunt niște crime (mari fără delegi) față de nație și omenire.

Din cele vorbite se cunoaște că națiile sunt niște roiuri omenești, născute și stăpânite de puterile stihiinice, în care se află; sunt niște cuiburi social - federative în viața obștească (socială) a întregei omeniri. Iar, toate națiile la un loc ca niște cuiburi obștești legate la un loc prin interesul de oameni alcătuesc pe toată fața pământului un organism omenesc (trup al omenirei) social-federativ. — Iată de ce cunoștinți este condus (purtat) naționalistul înțelept conștient. Insă, nu de gândul că nația lui este mai bună de cât alte nații; pentrucă oameni buni și răi sunt în fiecare nație; atunci ar fi șovinism, dar nu naționalism, care este baza (temeiul) vieții sociale (obștești) a omenirei. Nația nu-i închegată dintr'o viță sau pareche anumită, ci dintr'o ceată de oameni, descălecați pe un loc și tăriți din veac în veac în stăpânirea stihiilor acestui loc, și cari, deci, au acelaș interes comun. Depildă, toți oamenii aflați în stăpânirea stihiilor țării Românești, sunt cetățeni români, pentrucă fac parte din cetatea socială românească; și toți cetățenii români conștienți în privința socială, cu cunoștință despre viața obștească, trebue să fie prieteni cetății lor — României —, ținând minte că, paguba cetății este paguba fiecărui cetățean îndeosebi. In altfel, vom zice cuvintele marelui împărat Alexandru Machedon:

„Blăstămat cel ce-va hrăni pe vânzătorul de cetate și pe dușmanul din casă". *P. Fală.*

Dragostea de glie și pădure

Pădurile constitue astăzi una din avuțiile naționale de primul ordin, *către care trebuie să ne indreptăm privirile toți oamenii de bine ai acestei țări, spre a le păstra și cultiva* conform perceptelor științei silvice, *asigurând astfel o rezervă economică perpetuă, spre a ne satisface pedeoparte nevoile interne* incepând dela cocioaba țăranului de la munte și până la cele mai mari edificii publice sau industrii, *iardin prisos să satisfacem și nevoile Străinătății,* care duce lipsă de lemne.

Rolul pădurilor în viața economică a unui Stat, e destul de important, in special astăzi cu inputinarea lor din ce in ce mai accentuată și cu nevoile din ce în ce mai numeroase ale vremurilor prin care trecem,

Pădurile în afară de rolul economic ce-l au în viața economică de stat, prin felul lor de a fi, contribune și la frumușeța și drăgălașania țărei, în care se află.

Țara noastră din vremuri indepărtate era vestită prin cărți de către cărturarii vremurilor, ca cea mai bogată în păduri.

Cu vremea, cu năvălirile atâtor barbari cu care au avut de luptat neamul nostu, care ardeau totul în calea lor; cu mărirea populației și deci și, a nevoielor Sale; cu mărirea turmelor de oi și vite din munți pentru care ciobanii nostri din vremuri indepartate și chiar și azi pentru a'și lărgi locurile de pășune in munte, au dat și mai dau incă foc pădurilor; Cu destule tăeri nechibzuite practicate la pedurile din vechiul regat, atât de moșnenii (răzeșii) de pădurari cât și de Societățile streine care au stors bogăția munților și au trecut-o peste granite, lăsând munții goi și stânci numai, în urma lor; cu prilejul războiului care ne a pricinuit pagube colosale atat de trupele dușmane cât chiar și de ai noștri pe acolo pe unde n,au avut o conducere serioasă etc a făcut zi cu zi, an cu an, ca pădurile din vechiul regat să se impuținez văzând cu ochii, iar atlele la loc aproape că nu s'a mai creiat.

In priajma răsboiului din 1916, noi cei din vechiul regat, aducem cu vagoanele lemne de foc la București din Transilvania si chiar lemn brut de brad la fabricile din Ploești!

Era primul simptom al falimentului forestier din vechiul Regat.

* * *

In schimb aci in Ardeal, datorită bunei chibzuinți și destoiniciei Inginerilor silvici, până inainte de război, pădurile au fost științificește exploatate făcând cinste Ardealului intreg.

Numai prin măsuri înțelepte de decenii, au putut fi păstrate, frumoasele păduri de pe atâtea plaiuri frumoase ale Ardealului.

Azi pădurile din Banat, Transilvania și Bucovina constituie intreaga și adevărata rezervă lemnoasă a țărei. Din ea va fi necesar a se satisface nevoiele multiple a le refacerei gopodoriei țărei, din ea va fi necesar a se alimenta nevoiele Ungariei, azi aproape lipsita de păduri. — *Către aceste frumoase și de preț păduri ale Ardealului azi se indreapta ochiu tuturora.*

* * *

Dacă acesta e adevârul in scurt, ne coprinde totuși groata da cela ce vedem petrecâindu-se sub ochi noștri dela răsboi încoace, chiar și aci în Ardeal. — Prind a se prăpădi pădurile zilnic nile ochiu noștri si a ci în Ardeal și dacă nu v'om lua mă suri de indreptare si conțare din vreme, vom ajunge la starea de plâns a pădurilor din vechiul regat.

De aceia un grup de ingineri silvici conscienți de datoria ce o avem față de Patrie și meseria noastră, la apelul sincer al unii om de bine și bun român, care ne a deschis larg coloanele acestei foi, vom face ca septamânal prin sfaturi si ereniple, să arătăm tuturor dar în special poporului care este rolul și inportanța pădurilor, cum trebuie sa le iubească și să le cultive, pentru a ele păstre cu vrednicie asa cum le-am moștenit dela strămoși.

E drept că mulți n'au cunoscut și nu cunosc în că adevăratul rol al pădurilor tocmai că au fost din belșug.

Dar afi, când din toate părțile sunt atacate, distrnse, incendiate până și plântațiile (cazul recent cu pădurile dela Gurghiu delângă Reganul-Săsesc) ne face și pe noi oficialiștii forestieri, de a intra cu un ceas mai de vreme în scenă să ne jucăm adevăratul rol la vreme.

Dorim ca sfaturile nostre sincere și românesti să fie citite si ascuetate de cați mai mulți fii ai acestei țări, *că ci distru gându-se pădurile, ne distrugem temelia acestei țări, ne distrigem comorile sufletesteale acestui neam de croi, ne distrigem frumusețа și podoaba Ardealului care afi sa umit pe veci la sinul patriei mame.*

Să oratăm strainatatei și atâtor dușmani ai ne amului, că juntem vredirici de a păstru și perpetua si mai de parte aceste avuții, în care este numai viața românească, *că ci nu e munte, nu e plain, nu e părin, nu e poiană care că nu poarte un nume frumos românei.*

Să muncim din răsputeri să le apărăm, pe cei rătăciți să'i aducem la calea bună, că ci apărându-ne pădurile, ne apărăm tot trecutul nostru istoric și legendar.

Mână în mână cu țăranii noștri toți oamenii de bine, au datoria de a naționaliza industria forestieră a Transivariei, creind ecploatori cu capital românesc, că ci azi din nefericire toate coploatările din Ardeal nu sint nici în mâna Romanilor, nici chiar în mână Ungurilor (care au fost tolerați totuși aproape o mie de am pe aceste locuri sfinte), ci sint în mână und attor străini și de neam și de singe și ca n'au avut și nu au minic sfânt pentru acest pământ.

Un cuvînt mai mult, ca povețele și programul nostri să fie ascultat.

M. P. Florescu.
Inginer șef silvic.
Secretarul Soc. „Progresul Silvic"

Pagina literară

LUPII

— Eu măi baieţi de frica lupilor am şi muţit, zice coşu Vasile răsucind tacticos o ţigară groasă cât degetul.

— Da erau mulţi coane Vasilică?" întreabă unul.

— 12 bre, numai 12, dar... unul şi unul, graşi vrednici şi zdraveni. Or fi mai bine de 20 de ani de atunci. Nu aşa Zoiţă? Ei, da, da, mai mult de 20. Era în 1895 chiar în seara de sf. Andrei. Mă rog, să vedeţi cum a fost păţania. In ziua de sf. Andrei aveam un termen la judecătona din Botoşani. Aici în sat era pe atunci notar unu Iorgu Vasiliu, căruia noi îi ziceam bărbuţă, că purta un ţâf în barbă ca Cogălniceanu. Bărbuţă trebuia să meargă la Botoşani tot de sf. Andrei. Eu, să nu merg cu samă mea?

— Păi aşa ai fost tu scump la tărâţe, zice Cucoana.

— Ia taci femeie, nu vorbi tu, că eu is capul gospodăriei, răspunde conu Vasile privind poznaş pe deasupra ochelarilor. Mă rog, când îl paşte păcatul pe om, nu scapă, s'a mântuit. Plec la Botosani cu Bărbuţă. Bun. El se duce la Prefectură, eu la judecatorie. Hotărâm să ne întâlnim la 2 după ameaza la hanul din pescăria veche, unde trăsesem. Când vin eu la 2, măi baeţi, ce vă vezi? Bărbuţă venişe de la Prefectură cu vre'o doi cenuşeri deacolo şi se aşternuse pe chef.

— Şi tu, rău de scârbă te-ai aşezat la masă.

— Nu era chip Zoiţă! Să'l fi auzit pe Paraschiv cum oftă din scripcă şi din gură: „Arde ar rochiţa pe tine, cum arde inima 'n mine", tu să fi fost şi te-ai fi aşternut pe chef. Bărbuţă şi cu cenuşerii erau în patru iţe, dovadă că lucrau de mult, nu mă potriveam cu dânşii. Am luat câteva păhăruţe de vin da nu uitam de casă şi-l tot îndemnam să plece. Dac'am văzut că nu se dă, am eşit pe furiş, am înhămat caii şi după ce m'am îmbrăcat cu blana viu la Bărbuţă şi-i spun hotărât:

— Ascultă Iorgule, ori mergi, ori te las aici. Eu am pus caii şi-s gata de drum.

Dar am uitat să vă spun că se făcuse ceasurile patru şi jumătate. Mă rog, înoptase. Bărbuţă când auzi că am de gând să-l las se uită la mine acru de tot şi de abia deschise gura:

— Mda, da, uite ... mergem acum.

Şi chiar esă pe uşă. Eu rămân cu cenuşerii. Aştept vreo 10 minute, Bărbuţă nu mai vine. Când es afară sania nicăiri. Arunc blana cea mare şi-o iau la fugă să ajung. Doar aveam şi eu câteva pahare de vin la cap. Ajung la barieră Bărbuţă nicăiri.

Ce se întâmplase? Cum era el turtit şi mâna straşnic, când a dat pe uliţa dintre cafenele şi a vrut să cărnească spre sfantul Gheorghe, sania s'a hartoit în loc, a sărit peste bordura trotuarului şi c'o aripă s'a izbit într'o fereastră de la un subsol, magazie de cărbuni pe atunci. Negustorul esă afară speriat şi pune mâna pe Bărbuţă care se roştogolise din sanie. Un vardist oprise caii şi luând pe Bărbuţă îl duse la poliţie.

Eu nu ştiam nimic despre trebuşoara asta. Cum v'am spus ajunsesem la barieră. Tocmai atunci un harabagiu mă ajunge din urmă. Mă sui lângă el.

— Jupâne, zic eu, ai un franc de la mine, dacă ajungi o sanie care e înaintea noastră. Valea spre pădurea Raiului nici nu ştim când am scoborât'o. Fugea sania măi băeţi, că dacă aşi fi fost teafăr hotărat că ameţeam; noroc că eram ameţit gata. In vale harabagiul dă să apuce spre orăşeni; drumul meu era la stânga prin pădurea Raiului. Mă dau jos şi-o iau apostoleşte. Deacum, mi-am zis eu, mai am până acăsă 6 km. îl calc şi pe jos; şi mă aşez pe marginea şoselei să fac o ţigară.

Până ce-am urcat dealul din pădurea Raiului se îvi şi luna deasupră pădurei. Şi era, măi băeţi, o noapte mândră da şi-un puişor de ger, lucru mare. Inainte de a eşi din pădure rupsesem un ciomag şi-l duceam pe umăr ca pentru orice întâmplare. Prinserem a fluera nu ştim ce, mergând fără nici o grijă, împăcat acuma cu gândul că fac drumul pe jos şi că peste un ceas cel mult o să ajung acasă. Mă gândeam la procesul meu care se amânase pe după Crăciun. Când deodată ridicând capul văd un cârdişor de oi cam la vreo 800 de metri de la şosea, în spre Zăiceşti. Incă mă gândeam: măi, ce oameni, lasă oile pe câmp, dacă, doamne fereşte, le mănâncă nişte dihănii. Şi prind a mă uita cu luare aminte spre oi. Deodată, fără să vreau, mă opresc cam întrigat. Oile în loc să stea liniştite, veneau spre mine, şi'n loc să meargă ca oile, săreau una peste altă. Mi s'au muiat încheieturile, Mă uit împrejur, nici o scăpare. şi oile se tot apropiau. Simţeam cum se ridică căciula pe vârful capului, împinsă de părul ce mi se zbârlea, de bucurie se 'nţelege. Am prins a chiui vârtos de-mi scârţâia gâtul şi la fugă băete, că te prind berbecii. Ce să fugi măi frate, că şi oiţele o luaseră iutişor după mine.

Trebue să fi fugit zdravăn nu-i vorbă, dar ce folos că distanţa între mine şi dihănii în loc să se mărească, se micşora, şi picioarele începusă să mă dea de sminteală, că mi tremurau genunchii ca mărgica. Fugi-sem o bucată bună şi nădăjduiam să ajung la cantonul care se zărea. Socoteală de om prost, că până la canton era 1 km. şi mai bine şi lupii n'aveau de cât 100 de metri până la mine. Dau să mai chiui, nu pot. S'au dus boii dracului, ziceam eu în sinea mea. Intorc capul să văd cât şi de aproape dihănile şi abia atunci am văzut fântâna cu cumpănă dela cotitură. Din trei salturi am ajuns şi am început a mă căţăra voiniceşte în sus. Ajunsesem la jumatatea furcii, când sosiră şi lupii. M'am avântat de vreocâteva ori şi am ajuns în vârf. Scăpasem deocamdată. Lupii se aşezară pe hodina în fusul cumpenii. Vrau să mai chiui, nu pot, vrau să vorbesc aşa cu mine singur, de bucurie c'am scăpat de moarte, nu pot zice nici o vorbă. Măi, ce o mai fi şi asta.

Dar lupii să aibă gând de plecat, pace bună. Se puseră să mă prohodească. Şi urlau măi frate de ţi ere mai mare jalea să-i asculţi cum îşi plâng aleanul. De la o vreme un lup mai căpăţânos prinde să scurme la rădăcina furcei. Şi vin şi alţi să-l ajute. Va să zică tot n'am scăpat gândeam eu. Ce să fac? Sdue chibriturile şi 'ncep să aprind câte unul şi-l arunc jos. Deocamdată s'au ferit ei, dar văzând că nu-i nici o primejdie s'au apropiat iar şi un lup mai bătrân s'a ridicat cu labele dedinainte pe furcă şi urlă la mine de mama focului. Nu ştiu cum am potrivit un chibrit aprins că l-a căzut drept între ochi. Dihania scutură capul straşnic, mai privi odată spre mine şi pe urmă porni încet spre pădure. După aceiă unul cate unul se depărtară spre pădurea Raiului şi-am rămas eu singur cucuiat pe cumpănă fântânei.

A doua zi nişte oameni m'au dus acasă mai mult mort. N'am putut vorbi de loc opt zile, şi toată lumea zicea c'am să rămân mut.

Şi iacă aşa, măi băieţi, pentru câteva păharute de vin eram să dau pielea popei!

Vladimir Nicoară.

PSALMUL XXIX.

(din David.)

Jehova! vocea-ţi' naltă pluteşte peste ape,
Ingenuchiaţi popoare' nainte-i, să vă scape,
Mărirea lui o cântă toţi norii în furtună,
Când vânturile'n harfe de codrii largi răsună;
De vocea lui adâncă Libanului i-e teamă
Iar codrii prinşi de tremur tulpinele-şi, sfărâmă
In glasu-i e poruncă, putere, măreţie,
De el ascultă sorii, luceferii'n tărie.
Inaripat, cuvântu-i în flăcări se revarsă.
Cutremură oceanul, pustietatea arsă.
El face ca să nască cerboaicele de frică
Inmărmureşte leul şi coama-i o rădică.
El desgoleşte codrii de-a frunzelor maramă
In templul său de glorii, naroadele îl chiamă.
Tronează peste ape în noaptea cea adâncă,
Goneşte mări în matca granitului de stâncă.
Imperiu lui Jehovai e-a timpului vecie,
El biciue cu fulger a răului trufie
Poporului său numai dă binecuvântare
Sădind puterea vieţei în răsărit de soare!

D. NANU.

FOIŢA GAZETEI „CULTURA POPORULUI"

Prin muncă

La cârciuma lui nea Florea, dela bariera oraşului, găseai întotdeauna un păhărel bun de viu şi-o ţuică *„pe cinste"*, şi mai ales iarna, ţuică fiartă. Făcea bune parale. Nu ştiu ce punea în ea, că pe lângă că era dulce, dar mai avea şi un gust aparte, de care Nea Florea grozav se fălea.

— Vin boerii din „ţentru", spunea unu măcelar ce plescăia limba, gustând şi ochind mereu cana din care sorbea — vin din ţentru, neică, după ţuica mea. Eri, nu mai departe, am vândut presnarului două kile, iar boerul Vlădescu din Brădişu de Vale, de câte ori trece la moşie, îşi opreşte *cupiu* să cumpere 4—5 kile de ţuică. S'a dus buhul, neică, ca de popă tuns' nu altceva. Dar şi nevastă-mea are meşteşugul ei. Pune înăuntru un ăla, cum să-i spun, zău de ştiu, însfârşit un şiretlic de-al 'nneaei. S'o 'ntrebi; crezi că-ţi spune?, ţi-ai găsit, d'apoi nu ştii dumneata cum îi muierea? Deo'ntrebi cevăşilea, basta, nici cârc, de nu? ţin'te pânză nu te rupe; îţi odorogeşte 'n cap, de-ţi vine s'apuci câmpii, că doar stii că eşti însurat, cum sunt muierile de prăpăstioase, ce să-i mai spun.

— Apoi ştiu eu, nea Floreo, păcatele mele, dela a mea, cum să nu ştiu.

Afară s'auzea îndesindu-se tropoelile oamenilor ce-şi scuturau cismele de o talpă groasă cât o zi de post şi îngreunate de zăpadă.

Uşa scotea un scârţâit lung, ca şi cum ar fi spus, „intraţi" şi se 'nchide tare în urma celui ce-o trântea.

— Stane, strigă nea Florea, băiatul din prăvălie. Un ţigan negru cu ochi plin de viaţă, şi sprinten ca o gluma aruncată la timp, — Stane aruncă o uscătură 'n foc, că murim de frig! Aşa zău! Ce-o mai fi şi cu pacostea asta de frig? mie, vorba aia, cu ce bruma-mi mai cade, îmi dă mâna să fac foc, dar alţii, săracii ce-or fi făcând?

— O avea grije de ei Dzeu, nea Floreo, răspunse măcelarul sorbind ultimul strop de ţuică, rătăcit pe fundul căniţei.

— Că bine zici... Aşa Stane, înfund-o bine... Să nu scofâlcească de foame.

Băeţandrul prinse-a râde, lăsând să se vadă un şir de osişoare albe.

— Că tare şăgalnic eşti boerule, zise Stan, apăsând pe boerule. Nea Florea grozav se umfla în pene, când Stan îl numea în faţa muşteriilor, *boerule*, dar şi dracul de copil îi prinsese slăbiciunea.

— Il vezi bade? e mâna mea dreaptă. şi nu fură de-afurisenie, căpătâi de aţă... şopti măcelarului. De-o fi cuminte, ajunge mare, eu grije destulă de el am.

— Numai să muncească.

— Nu mă plâng, nu-i împregetă, nu zic.

Să fi fost unu după prânz, ceas când cârciuma lui Nea Florea e mai plină, atunci, Stan, desprindea dibla din perete, ca la uşa cortului de se omiteau muşterii bând şi chiotind. In locul lui însă, după cum le fusese învoiala, C'oana Safta, consoarta lui nea Florea, căra vin şi ţuică pe neobosite, iar Stan cu meşteşugul lui la cântat îndemna oamenii la băut... şi cu şiretlicul ăsta nu mai plătea nea Florea, lăutarii

Cârciuma s'acoperise de-o pâclă de fum de tutun, iar dela mesele murdare, şi ude de vin, tipurile ameţite de băutură, chioteau de mama focului.

— Hii, zi măi zi, Co'ană Saftă, m'ad'o 'n chil, împletici, trântind cu căciula 'n duşumea, un mustăcios, cu falca umflată, cu ochii înroşiţi de alcool, ce sta cam spre uşe.

— *Momental*, bade Gligore, momental... Fiert?

— Fiert, co'ană Safto, cum mi 's ferţi ficaţii mei, de necaz.

In pervazul geamului, dela uşe, apăru chipul unui om înghetat de frig. Cu mâna lui osoasă şi tremurată, apăsă pe clampa uşei, deschizând'o 'ncet, ca şi cum ar fi voit să nu supere pe nimeni. Era înalt, adus puţin de spate, îmbrăcat c'un *pardessuc* măslinii.

Gulerul şi-l ridicase până peste urechi. O barbă încâlcită, cu vre-o câteva fire albe, rătăcite în ghemătoc, i-acoperea faţa negricioasă, şi brăzdată de sbârcituri adânci, din cari cele două urme ce porneau dela nări în jos, eşeau în evidenţă.

(Va urma)

Istoria — Ţara — Legendele noastre

DIN ISTORIA NEAMULUI ROMANESC

Aşezarea altor neamuri printre Români

Am arătat, în partea întâia a capitolului despre Săcui, că ne lipseşte orice document, care să ne lumineze în privinţa timpului, când au fost aşezaţi Săcuii în Ardealul nostru şi în ce condiţiuni. In schimb, avem documente de mai târziu, cari întăresc drepturile şi libertăţile, de cari s'au bucurat dintru început şi le înşiră şi cu numele.

Pentru istoria noastră, cuprinsul documentelor referitor la organizaţia Săcuilor e de o importanţă deosebită, căci ei ne arată că *organizaţia românească* din cele dintâiu veacuri după năvălirea Ungurilor era aşa de bună, încât aceice au aşezat pe Săcui pe pământul românesc au împrumutat-o întru toate dela noi, dând numirilor administrative alte nume decum erau cele obişnuite la noi. Imprumutul acesta ni-l dovedesc două împrejurări: Mai întâiu, organizarea cum era la Săcui nu mai era nicăiri la Unguri, îndeosebi nu în ţinuturile Ungariei locuită numai de poporul unguresc. Apoi nu-se poate presupune, că Românii răspândiţi peste întreg Ardealul şi chiar şi în ţinuturile, unde azi sunt Săcui, să fi împrumutat dela o mână de oameni aşezămintele lor, mai ales că un cronicar vechiu ungur susţine, că Săcuii au învăţat dela Români literile. Nici aceea nu se poate admite, că regii Ungariei ne-o fi dat drepturile cele mari de autonomie, când *toate* documentele dovedesc, să ei ni le-au răpit încetul cu încetul până ce ne-au iobăgit.

Săcuii au fost la început toţi ţărani, ca şi Românî. Şi la ei se deosebiau, după avere şi vrednicie, mai multe clase. In frunte erau cei numiţi *primores* sau *seniores*, adecă cei dintâi (primii) sau bătrânii. Erau apoi călăraşii, la cari le ziceau *lófők* (ungureşte) şi la sfârşit poporul de rând, numit în documentele latineşti *communitas* (comunitatea). Cel din poporul de rând, ajungând să aibă şi el cal şi să poată lua parte la răsboi călare, trecea între lófők sau călărari, tot aşa putea ajunge acesta între primores. Nobili, aşa cum erau în Ungaria, nu existau însă la început între Săcui, întocmai ca şi la Români, la cari nici voevozii, cneji, nici „bătrânii" (seniorei) nu erau „nobili" în înţelesul feudal al cuvântului, ci fruntaşi sfătuitori şi ocârmuitori ai poporului, pe care nu-l storceau.

Săcuii erau grupaţi în scaune, iar acestea ţineau adunarea lor naţională după obiceiul districtelor româneşti. In aceste adunări alegeau pe membri tribunalului, care avea să judece în procesele lor. Dacă juzii se dovediau nedrepţi, aceştia erau alungaţi de pe pământul săcuesc, uneori li-se confisca chiar şi averea. Se vede, că juzii Săcuilor se dovediau prea des lipsiţi de simţul dreptăţii, căci la anul 1466 Săcuii din câteva scaune hotăresc, ca pe juzii şi juraţii, cari strică dreptul cuiva, să-i jupoaie de piele şi pielea să le-o umple cu paie. Peste tot, la început poporul avea drepturi judecătoreşti mari, căci putea condamna şi la moarte. Apel se putea face numai la regele dupăcum arată un document dela 1571.

In fruntea Săcuilor stetea *comitele*, numit de rege, pe care îl reprezinta. Aceşti comiţi nu erau totdeauna din neamul Săcuilor, nici chiar Unguri. Pe la 1392 comiţi — puteau fi şi doi deodată — săcueşti erau voevozii români ai Maramurăşului, Satmarului şi Chioarului, Bâlc şi Drag.

Săcuii erau *proprietari liberi ai pământului lor.* Numai dela 1562 încoace au ajuns o parte din ei iobăgiţi.

Ei erau liberi de dările obişnuite, numai la încoronarea regelui, la căsătoria lui şi când i-se năştea un băiat, trebuia să dea fiecare curte un bou, care era apoi însemnat (ars) cu ferul regelui. Predarea acestor boi se făcea la Târgu-Murăşului, unde veniau oamenii regelui. Dijma o plătiau în oi şi orice fel de animale (pecoribus et animalibus quibuslibet), întocmai ca şi Românii.

In schimbul libertăţilor, de cari se bucurau, Săcuii erau obligaţi să facă *serviciu militar* întocmai ca Românii din districtele româneşti. Când avea regele Ungariei vr'un războı contra Domnului Moldovei sau al Munteniei, trebuiau să vie cu armata regelui toţi Săcuii, călăraşi şi pedeştri, iar când era de vre-o expediţie războinică înspre meazănoapte (contra Poloniei) tot din zece Săcui unul. Era hotărît de altminteri şi numărul zilelor, pe cari trebuiau să le facă într'o astfel de expediţie, şi nu arareori s'a întâmplat, că împlinindu-se numărul, Săcuii au părăsit armata. Peste tot erau greu de disciplinat şi, potrivit firii ungureşti, erau năvalnici la început, dar apoi le slăbia pofta de luptă.

Nobilimea maghiară şi unii voevozi ai Ardealului nu se uitau cu ochi buni la libertăţile, de cari se bucura poporul săcuesc compus *întreg* din ţărani. Dupăce Românii fuseseră iobăgiţi, cnejii şi voevozii lor nobilizaţi şi contopiţi în nobilimea maghiară, le veni rândul Săcuilor. Aceştia păcătuiseră şi prin aceea, că în loc să ajute pe Români în luptele lor pe moarte, pe viaţă contra nobililor, s'au aliat cu aceştia şi au format ruşinoasă unime a celor „trei naţiuni" compusă din nobili, Saşi şi Săcui (la anul 1438). Afară de aceea *primorii* (cnejii) lor, venind în atingere deasă cu nobili, au început să râvnească la puterea fără frâu a acestora şi la stoarcerea muncii deaproapelui. Primorii săcui încep să asuprească pe fraţii lor ţărani, mulţi din aceia sunt nobilitaţi dându-li-se în Săcuime şi moşii, iar ţăranii de pe ele deveniau iobagi. Urmarea a fost, că Săcuii se răsculau adeseori, fără ca să biruiască niciodată. Mai ales voevozii ardeleni din familia Bathoreştilor erau mari duşmani ai lor. Unul din aceştia, în secolul al 15-lea, pe timpul regelui Vladislav, îi asupria în fel şi chip, omorându-i, jefuindu-i şi declarând, că acela, ce va cuteza să meargă să se plângă la regele, trebui să aibă două capete (căci unul şi aşa i-l taie). Acest Báthori nu putea suferi, ca ţăranii să aibă libertate, şi în ura lui spunea, că mai bucuros ar vedea pământul săcuesc o pustietate, decât locuit de ţărani liberi. In secolul al 16-lea o mare parte din Săcui era deja iobăgită. Când cu năvălirile turceşti din acest secol, cei iobăgiţi erau declaraţi liberi, ca să-i îndemne la luptă contra Turcilor, dar după aceea earăşi îi iobăgiau. La 1601, Sigismund Báthori liberează pe Săcuii din scaunele Ciuc, Giurgiu şi Caşin (Cason), de frică, căci ei se întovărăşiseră cu Mihai Viteazul.

Curând dupăce Săcuii au început să fie asupriţi de voevozii ardeleni şi de nobilimea, care s'a prăsit ca burueana cea rea în mijlocul lor, au început să-şi îndrepteze privirea spre voevozii români din Moldova şi Ţara Românească. In oastea lui Ştefan-cel-Mare nu erau rare cetele de Săcui, cari luptau alături cu Românii contra Turcilor. Ba a fost o vreme, când Săcuii din Ciuc şi Odorheiu plătiau o mică dijmă lui Ştefan cel Mare, de care ascultau ca de Domnul lor.

Şi mai tare s'au alipit Săcuii de Mihai Viteazul, cuceritorul Transilvaniei. Acesta intrând în Transilvania, a liberat pe Săcui de iobăgie, ear aceştia i-au răsplătit cu multă credinţă. In zadar cearcă nobilimea străină în tabăra dela Turda să abată pe Săcui dela credinţa lor către Mihai, în zadar dau o proclamaţia Saşii din Sibiu către Săcui în acelaş scop, căci Săcuii pleacă din scaunele lor, ca să se întâlnească cu armata lui Mihai, iar consiliul comunal săsesc din Braşov scrie celui din Sibiu, că nu poate trimite oameni în ajutor, căci se apropie 4000 de Săcui de Braşov. Iar când Românii s'au retras într'un rând prin pasul Oituzului, Săcuii din Treiscaune şi din Odorheiu îi chiamă în apoi. La Şelimbăr, Săcuii i-au fost de mare ajutor lui Mihai în lupta cu Andreiu Báthori, şi acesta fugind spre săcuime, a fost prins de Săcui, care i-au tăiat capul.

Săcuii au mai luptat alături de Românii din Moldova şi Muntenia şi în alte rânduri, de multeori chiar contra Ungurilor. Numai în timpul mai nou, mai ales începând cu anul 1848, au fost ameţiţi de nobili, foştii lor asupritori, cu tot felul de minciuni şi îndemnaţi la ură contra Românilor. Aceasta s'a văzut şi în revoluţia din 1918. Dar acum sunt multe semne, că la Săcui va birui iară bunul simţ din vremurile trecute. Mintea sănătoasă le arată, că în România cea nouă viitorul lor naţional, limba, legea, obiceiurile, şcoală, averea în libertatea le e mai bine asigurată decât în Ungaria stăpânită şi acum de nemeşi (nobili) şi nemeşiţi, cari văd în ţărani şi orăşeni numai o turmă bună de stors pentru ei, trântorii. Afară de aceea, lipsind acum graniţele nefireşti, cari despărţiau Ardealul românesc de cealaltă Ţară-Românească, Săcuii, al căror pământ e puţin roditor, vor găsi în România veche şi mai mult teren pentru muncă bănoasă, decât au găsit mai înainte. Să se ferească numai de-a asculta de „domnii" lor, cari nu de dragul Săcuilor se răsvrătesc în contra stăpânirii româneşti, ci pentrucă nu mai pot trăi storcând pe Român ca şi pe Săcui.

Ungurii.

Pe pământul românesc nu locuesc numai Săcuii de neam maghiar, ci şi Ungurii sau Maghiari adevăraţi. In mase mai compacte sunt în Crişana, unde s'au strecurat în cele dintâi secole (veacuri) după venirea Ungurilor la noi. In unele locuri au fost aşezaţi în sate, din cari au fost alungaţi Românii. Sunt apoi, prin Sătmar, mai puţin în judeţul Hunedoarii, şi sate de Români maghiarizaţi, ca şi în Săcuime. In cele din urmă zeci de ani, guvernele ungureşti din Budapesta au mai adus multe mii de Unguri de pe Pusta Ungariei şi i-au aşezat pe moşii, cari ar fi trebuit să fie ale Românilor. Aceasta s'au întâmplat mai ales în judeţul Colocnei (Cluj). In jud. Hunedoarii au adus Ciangăi din Bucovina. Prin această colonizare, guvernul hain din Pesta voia să spargă legătura dintre satele româneşti, pe Români să-i sărăcească şi apoi să-i maghiarizeze. Că numărul Ungurilor din Transilvania nu a fost niciodată mare, se vede şi de acolo, că ei nu sunt pomeniţi în constituţia Transilvaniei până la anul 1848. Fiind şi ţărani unguri iobăgiţi, ei trăiau la început în pace şi frăţie cu Români, cum dovedeşte şi faptul, că în marea revoluţie a ţăranilor din 1437—1438. Ungurii s'au întovărăşit cu Românii contra nobililor.

O altă parte dintre Ungurii dela noi e compusă din urmaşii foştilor nobili. Aceştia sunt în parte urmaşi de-ai cnejilor şi nobililor români maghiarizaţi, parte urmaşi de-ai nobililor fugiţi pe vremuri din Ungaria la noi. Toţi aceştia sunt duşmani neîmmpăcaţi ai Românilor, pe cari acum, sub stăpânirea româneancă, nu-i mai pot stoarce.

Cei mai mulţi Unguri locuesc însă la oraşe. Dar aceştia sunt numai în număr mic Unguri curaţi, fiind mai mult un amestec de Saşi, Şvabi, Slovaci, Armeni, Ovrei şi Români maghiarizaţi în cursul veacurilor, dar mai ales în cei din urmă 60—70 de ani. In Transilvania e ştiut din istorie, că oraşele Dej, Sătmar, Cluj, Turda, Trăscău, Aiud au fost săseşti, dar au devenit ungureşti. Aceşti renegaţi şi urmaşi de renegaţi, duşmănesc ca şi nobilii ungurii, pe Români şi, de frica puterii acestora, au lucrat din toate puterile, ca să împedice pe Români în desvoltarea lor culturală şi economică. Dreptatea s'a făcut însă, căci Transilvania şi-a căpătat adevăratul ei stăpân, care e Regele nostru din Bucureşti.

VICTOR LAZAR.

Pe plaiurile Ardealului

Spre Sovată

I.

Intre cunoscuţi n'am găsit nici unul care să aibă curajul de a înfrunta osteneile unui drum de 100 km; cu trăsură, într'o singură zi. De aceia, când la 5 dimineaţa vizitiul mi-a spus că trăsura-i gata, am avut câteva clipe de ezitare. Mi-am pus în geantă un tovarăş de drum: „Oamenii în război" admirabila scriere a lui Andreaş Latzko, fără să ştiu că bietul meu tovoraş va rămânea înăbuşit în geantă, căci frumuseţea drumului nu mi-a dat răgaz să stau de vorbă cu el. Când m'am apropiat de trăsură şi am văzut ce cai vrednici mi s'au pus la dispoziţie am prins curaj. Drumul din Tg. Mureş spre Sovata merge drept şi numai spre răsărit. Ajuns în capătul stradei Ştefan cel Mare, unul din cele mai multe punctie de oraşului, văd că valea din faţă dispăruse fiind nivelată de valurile ceţei, care pluteau uşor, suflate de vântul dimineţei. Soarele, palid fără putere, un corp opac, se trudea să învingă şi să împrăştie perdeaua cenuşie care-i întuneca strălucirea.

Eşim din oraş şi ne înfundăm tot mai adânc în ceaţa de pe vale, care ne ţărmureşte într'un cerc foarte suit, orizontul. Inainte, prin pâcla deasă ce ne învălue, prind să se înfiripe fantome bizare, care iau o formă din ce în ce mai lămurinţă. Căruţe cu lemne la care se opintesc bivoli cu ochii lor albi sub fruntea bombată, boi blânzi cu formidabile coarne duc în mers molcom şi legănat cară cu fân, femei cu coşuri în mână duc pe cap enorme coşuri cu fructe şi flori; toţi şi toate se duc spre oraşul care înghite lacom tot ce primeşte. E Joi, şi e târg săptămânal în oraşul pe care l'am părăsit.

Intrăm într'un sat. Chiar la margine, o tablă mare arată numele satului: comuna Iedu. Lăsăm în stânga frumosul conac, al unui fost „magnat", care se înalţă sfidător în mijlocul unui măreţ parc, cotim la dreapta pe după „crâşma comunală", o ruină care ameninţă să se prăbuşească şi trecem mai departe printe modestele aşezări gospodăreşti.

Din trupurile înferbântate ale cailor prind să se ridice aburi, ei însă, cu acelaşi neschimbat trap, cu energiee scuturări din cap şi fluturări a cozilor scurte ne duc mai departe. Trecem prin Sântioană comună româneasca, şi după un trap întins pe o vale îngustă, lăsând în stânga un sat din care nu se vede de cât o casă cu tabla „primar comunal", cotim la dreapta şi luăm peptiş un deal straşnic pe care şoseaua se încovoae ca un şarpe furând panta. O pădure prin care trecem, ne trimite din luminişurile sale miresme de fân. Urcăm, urcăm mereu şi de odată, ajunşi în vârful dealului, rămâi cu privirea ameţită de lărgimea orizontului ce ţi se deschide. In stânga, în fundul adânc al văei care fuge departe ramificându-se, câteva sate răsar, mici, ca nişte jucării aruncate de mâna unui uriaş plictisit. In dreapta, într'o vale tot aşa de adâncă, străluceşte între copaci albeaţa căsuţelor din satul Saureni, prin care avem să trecem. Coborâm panta lungă şi repede pe care şoseaua şerpueşte pe margini de prăpăstii şi intrăm în Laureni. Casele râd în strălucirea soarelui care a învins ceaţa, dispărută acum. Balcoane împodobite cu flori, ferestri deschise pe care se resfaţă oale cu micşunele şi muşcate, temeinice aşezări gospodăreşti, înveselesc privirea.

După o oră şi jumătate de drum, am călcat 23 km. şi intrăm în Mercurea Niraj, orăşel, reşedinţă de plasă. Chiar la margine, frumoasa clădire a judecătorei de pace, cu arestul preventiv la spate, iar peste drum măreaţa vilă a unui advocat ungur, înşală buna credinţă a călătorului, dându-i impresia că intră într'un adevărat oraş. Decepţia e mare, când vezi căruţele mici şi dărăpănate, drumul neîngrijit, acoperişurile în multe locuri sparte; abia în piaţa centrală localul subprefecturei se ridică sfidător între prăvăliile mai mult de cât modeste. Trecem frumosul pod peste părăul Niraj şi nici nu ştii când ai intrat în comuna Sfântul Andrei, care e o continuare, fără nici o linie de demarcaţie.

V. Nicoară

Ştiinţa pentru popor

IGIENA ŞI MEDICINA POPULARA

Cerealele şi pânea

Zeiţa bălană a agriculturii la strămoşii nostri Romani să chiema *Ceres* şi în cinstea ei sau numit *cereale*, toate plantele cari să cultivă pentru ca grăunţele lor să slujească la hrana omului. Grăunţele acestea trebue mai întâiu să fie măcinate, ceea ce face să să despărţească coaja sau *tărâţele de miez*, care singur este bun pentru hrană şi care constitue *făina*, din care să face *pânea*, *mămăliga* şi diferitele *paste alimentare*.

Partea de căpetenie a grăunţelor de cereale este o substanţă numită *gluten*, care cuprinde *azot*, ceeace le apropie întru câtva de alimentele luate din regnul animal, de carne, etc., şi cu cât aceste grăunţe cuprind mai mult azot, cu atât sunt mai hrănitoare.

Din acest punct de vedere *grâul* să află în frunte, iar la coadă *oreazul*. Celelalte părţi cari pe lângă gluten să mai găsesc în grăunţele cerealelor sunt: *amidon* (scrobeală), substanţe *grase*, *gumoase* şi *zaharate*.

Cerealele întrebuinţate de om sunt: 1. *Grâul*, care este cel mai bogat în gluten şi din care să face *pânea* şi *pastele alimentare*. 2. *Secara*, care este mai săracă în gluten şi cu care să hrănesc mai mult locuitori săraci. 3 *Orzul*, care la noi să dă numai la animale (vite), slujeşte la hrana popoarelor din Europa de miazănoapte şi la fabricarea *berei*. Pânea care să face din orz este grea, să mistue mai greu. Orzul curăţit de coaje şi spălat să chiamă *arpăcaş*, care este bun în supă. Orzul curăţit de coji şi sdrobit face un fel de *urulală* din care să preprară o beutură (tizană) recoritoare (30 grame la un litru de apă fierbinte), precum şi un fel de gargară. 4. *Ovăsul*, care să dă numai la vite (cai). In Franţa din făina de ovăs să face o fiertură pentru copiii mici, care este uşoară şi hrănitoare. Bretonii şi scoţienii încă întrebuinţează mult ovăsul în hrana lor, dar nu fac pâne din el. 5. *Porumbul* sau *cucuruzul*, conţine substanţe grase în câtime mare şi este temelul ţăranului român, după cum voiu arăta în numărul viitor al „Culturii Poporului"; din făina lui să face vestita *mămăligă*. El să mai întrebuinţează la îngrăşarea animalelor, mai ales în străinătate (Franţa), unde nu să mănâncă mămăliga. 6. *Orezul*, care este hrana popoarelor din Asia (Chinezi, laponezi, etc.), iar la noi să întrebuinţează în măsură mică, la prepararea diferitelor mâncări: fiert în apă, în supă, în lapte, sau preparat cu ouă sau cu carne *(pilaf)* el este un aliment plăcut şi uşor de mistuit. In medicină să întrebuinţează aşa zisa: *apă* sau *tizană de orez*, care să prepară fierbând 20 grame de orez într'un litru de de apă şi în care să pune cam 60 grame de sirop de gutui sau de coconze (strungurei roşii) şi un păhăruţ de vin bun negru. Această beutură este foarte bună în cazurile de diaree (urdinare). *Faina de orez*, este bună şi pentru catapiazme emoliente, mai ales boalele de piele. *Pudra de orez* este una din cele mai bune pudre pentru dame.

Pânea este cel mai de căpetenie product alimentar al omului şi Românul în rugăciunea lui către bunul Dumnezeu îşi cere mereu: *pânea cea de toate zilele*. Dacă omul are *pâne* nu poate muri de foame, mai ales că *apă* nu costă bani. Pânea să face din *făina* cerealelor (grâu sau secară), amestecată cu apă caldă, apoi lăsată să dospească (să fermenteze) şi pe urmă pusă în cuptor la coacere. Pânea făcută astfel este o hrană plăcută, potrivită cu stomacul nostru, care o mistue cu inlesnire, fără nici o turburare, şi este compusă din principii hrănitoare aproape ca un aliment complet. Inainte de a face pânea să prepară *aluatul*, care este o coică dospită din vreme cu ajutorul unui ferment deosebit. Facerea pânii trece prin trei operaţiuni, toate importante: *frământatul*, *dospitul* şi *coacerea*. Să amestecă făina cu apă caldă, incropită cu puţină sare, şi împreună, cu *aluatul* sau cu *drojdiile* să face o *coică* care să *frământă* bine şi neîntrerupt până ce nu să mai vede făina. La 600 părţi *făină* să pune 300 părţi *apă* şi 6 părţi *sare* pentru un chilogram de pâne. *Coca* care rezultă din frământat să pune la căldură potrivită ca *să dospească* (să fermenteze) şi prin aceasta o parte din *amidon* să preface în *dextrină*, apoi în *zahăr*, care la rândul lui să preface în *alcool* (spirt) şi *acid carbonic*, care face ochiurile (găurelele) din pânea bine dospită (crescută). Dospirea ţine cam 2—3 ceasuri, în care timp coca să umflă, creşte, are un gust acriu şi nu este lipicioasă. Pentru a să *coace* să pune într'un cuptor încălzit la 250 până la 300 grade şi să lasă acolo timp de 30 până la 45 minute, până când *coacerea* este completă. Ochiurile (găurelele) din coică să produc şi să mărescă la căldură prin desvoltarea *acidului carbonic*; grăunţele de amidon să desfac, apa să evaporează şi dospirea să opreşte, iar coca să acopere de o coajă şi capătă un miros special plăcut; pânea este gata şi înainte de a fi mâncată să lasă să să răcească.

Partea cea mai hrănitoare o pânii este coaja, deoarece la are mai mult *azot*, o sută de părţi de pâne să compun din $77^1/_2$ părţi de *miez*, şi numai $22^1/_2$ părţi de *coaje*. Este o credinţă că pânea *neagră* este mai hrănitoare decât cea *albă*, ceeace nu este adevărat, căci după analiză s'a constatat că pânea albă cuprinde substanţe azotate şi idrocarbonate în câtime mai mare decât cea neagra.

Pentru ca o pâne să fie *bună* trebue să aibă următoarele însuşiri: să fie bine crescută, adecă să albă ochiuri mari în toate părţile ei; să aibă un miros plăcut, special al ei; miezul să fie moale, şi elastic, adecă după ce l'ai strâns între degete să să umfle din nou, să-şi reie forma de mai înainte, *să nu fie lipicios*; coaja să fie tare şi galbiu-aurie, sonoră (să sune când o loveşti) şi lipită peste tot locul de miez.

Pânea este *rea* când are un miros fad sau de mucigaiu; când coloarea ei este negricioasă sau neagră (cum era în timpul războiului) sau nu este deopotrivă peste tot; când miezul să turteşte prin apăsare şi nu să mai umflă din nou, fiind fără elasticitate, fără porţi (găurele, ochiuri) şi să lipeşte de degete: când coaja este moale, albă sau neagră, arsă şi nelipită de miez.

Pânea obicinuită să face cu făină de grâu, fiindcă ea conţine mai mult *gluten*, care să mai numeşte şi: *albumină vegetală*, *cleiu vegetal*, *triticină*, şi este o substanţă azotată foarte hrănitoare, cea mai hrănitoare şi care face să crească mai mult coca (aluatul). Pânea *neagră* să face din făină cernută cu sita rară şi cuprinde o parte din tărâţe deşi nu ca pânea albă, ea încă este hrănitoare, căci şi tărâţele conţin principii hrănitoare în măsură mai mică; ele însă ajută mistuirea şi combat constipaţia (încuierea).

Pânea *căldută* (proaspătă) cade greu la stomac fiindcă miezul, este prea indesat. Pânea *prea tare* iarăşi nu să mistue bine fiindcă coaja nu să-macină (mestecă) în gură indeajuns. Pânea *veche* nu numai că nu este bună, dar este chiar primejdioasă, fiindcă să *mucigăleşte*, adecă să desvoltă în ea nişte ciupercuţe otrăvicioase (oidium auranţiacum), cari pot imbolnăvi pe om.

Am zis la început că pânea este un aliment de căpeţenie pentru om, care cu greu ar putea trăi fără ea. Dar deşi pânea este foarte hrănitoare, totuşi omul nu s'ar putea hrăni numai cu ea, pentrucă în acest caz ei ar trebui să mânânce prea multă, în câtime prea mare, ceeace ar obosi repede stomacul. Pentrucă omul nu poate mânca pâne multă odată, este bine ca el să să hrănească şi cu alte substanţe, cari împreună cu pânea ar forma un aliment complet, cum ar fi de pildă: carnea, ouăle, laptele cu toate preparatele lui, sau legume ca: bobul, fasolea, lintea şi mazărea, cari au mai multe substanţe azotate decât grâul.

In timp de iarnă vom asocia la acestea grăsimile vegetale şi animale, deoarece, amidonul şi grăsimea din pâne nu sunt îndeajuns pentru întreţinerea căldurii corpului.

Persoanele cari sufer de mistuire grea (dispesie) precum şi cei cu diareie (urdinare) trebue să mânânce foarte puţină pâne: pentru toţi aceştia să recomandă *pânea prăjită* care să mistue mai uşor. Deasemenea şi oamenii graşi, cei ce sufer de obezitate (boală de grăsime) să mânânce cât să poate de puţină pâne, s'o guste numai, iar diabeticii (cei ce sufer de boală de zahăr) să mânânce numai *pâne de gluten*, fără amidon. Cei ce sufer de constipaţie (incuiere) este bine să mânânce *pâne de secară* sau *pâne de tărâţe*, preparată în jumătate cu făină şi cu tărâţe.

Pastele alimentare să prepară din făină de grâu de calitate bună, turnate în diferite forme şi uscate. Ele au diferite forme: unele sunt ca grăunţele, de diferite mărimi (*tarhană*, *frecăţei*), alte ca firele (*fidea*, *tăieţei*) şi altele mai groase, ca şiretul (*macaroane*), etc. Ele să mânânca în supă, în lapte, cu brânză, în diferite feluri de mâncare; sunt foarte hrănitoare şi uşor de mistuit; bune pentru orice stomac, pentru convalescenţi pentru cei slabi cari voiesc să să îngraşe.

Dr. Vasile Bianu,
medic colonel în rezervă.

Inteligenţa animalelor

— Un cal era închiriat de către o doamnă bolnavă, pe care o purta foarte uşor. Intr'o zi calul porneşte în galop şi nu se opreşte până la ferar. Acesta, mirat de fapta calului, se încearcă să'l scoată din curte, însă fiind-că calul nu voia, feralul se gândi să'i observe potcoavele dela picioare, Una lipsea, deci inteligentul animal venise spre a'i o pune. El ştia că potcovăria este necesară, spre a'şi putea îndeplini serviciul şi de aceea venise la ferar spre a-i se pune potcoava cea lipsă, cu toată neplăcerea ce simt caii, în timpul potcovitului.

— Acum, ca să mai schimbăm, să vă povestesc o istorioară despre cioare:

— In fazanerei se caută a se feri contra paserilor, mâncarea ce în abundenţă se dă fazanilor. Abundenţa şi calitatea mâncării atrage foarte multe alte paseri lacome. Pentru a o feri, cutiile se acoper cu capace, care se ridică prin ajutorul băţului, pe care se pune fasanul şi care serveşte astfel şi de cumpănă.

— O cioară privea din vârful unui arbore cum fasanii aşezaţi fie-care pe cumpăna cutiei lui, cu ciocul vârât în cutia cu mâncare, se ospătau în linişte. — N'aşi putea să fac şi eu aşa?—şi-o fi zis cioara.

— Dintr'un zbor iat-o pe cumpănă, aşteptând să se ridice capacul. De loc, cutia rămâne închisă, capacul e tot jos. Cocoana cioară face câte - va încercări fără folos; apoi mai gândindu-se, înţelege că o cioară este mai uşoară de cât un fasan; îşi ia zborul către stejarul vecin, unde merge să comunice unei tovarăşe d'ale ei, ceeace gândeşte. Cele două prietene schimbară câte-va explicaţiuni, zboară de odată şi vin de se pun împreună pe cumpănă, care clătindu-se cât-va timp sub îndoita lor greutate, ridică capacul şi le descopere mâncarea din cutie.

— Ştii vre-o poveste despre rândunele tată?

— Da, într'adevăr. Am pentru rândunele o mare dragoste, unită cu un mare respect, — povesteşte un domn englez, — de când am văzut şiriticurile cu care ele supărau pe cotoiul Timi, care dormita a lene în vârful unui stâlp! Rândunelele, erau vre-o zece douăsprezence la număr,— văzând pe vrăşmaşul lor aşezat într'o poziţie aşa de curioasă şi dându-şi seama că apărarea nu-i va fi tocmai uşoară, se apucară de luptă, — ele cele dintâi, — cel puţin de astă dată. Una dintre ele vine pela spate şi-i isbeşte cu aripa peste ureche! Timi deşteptat din reverie aruncă ghiara, dar e prea târziu O a doua apoi o a trei rândunea fac ca şi cea dintâi; cotoiul înmărmurit de această îndrăsneală a lor, repetă apărarea, însă zadarnic îşi da osteneala. Stolul de rândunele, năvăleşte asupra lui Timi, îl închide într'un fel de cerc viu şi zgomotos, care timp de cel puţin un ceas, îl isbeşte, îl alungă, îl zăpăceşte! Fiecare rândunea isbindu-i cu aripa scotea un ciripit ascuţit, asemănător cu râsul de triumf al unui copil. Acest joc le plăcea şi le veselea mult, căci fără să se sinchisească de prezenţa mea, urmară acest joc până atunci când victima lor declarându-se biruită, îşi părăsi stâlpul cel neprielnic nici pentru atac, nici pentru apărare!

S'au văzut rândunele dând goană epurelui, care să ştie că n'a fost dăruit cu mult curagiu. Rândunelele sburau pe alături cu pământul, aşa încât să poată isbi epurele peste urechi, care să speria din ce în ce mai mult, pe când răutăcioasele sburătoare, de sigur ca să-şi facă şi mai multă plăcere calculau distanţa, se repezeau asupra sărmanului animal. Il izbiau cu aripile, apoi se înălţau în aer şi-l lăsau ameţit!

— Poate ele voiau să mănânce epurele tată?

— Nu copile! ele făceau aceasta numai pentru ca să petreacă, fiindcă şi animalelor le place să glumească ca ori şi cărui glumeţ.

P. Pănelu.

Faceţi arături de toamnă!

Ploile din ultimele două săptămâni au mulat pământul întărit de arşiţa grozavă. Oamenii harnici după ce şi-au strâns bucatele atât au aşteptat. Din sară până seară îşi îndeamnă boii care ară din greu. Şi negrul pământul sporeşte zi de zi. Anul acesta avem peste 60.000 vagoane de grâu pentru trimis în străinătate, după ce se va opri grâul trebuitor pânei şi cel pentru sămânţă. Grâul mai cu seamă în străinătate se vinde ori când cu preţ foarte bun, aşa încât gospodarii nu pot decât să câştige înzecit sămănându-l.

Odată cu dânşii câştigă şi ţara fiindcă dacă vom trimite cât mai multe cereale se va ridica valoarea leului şi ca urmare se vor ieftini toate lucrurile şi la noi. De aceea sfătuim pe toţi gospodarii să se folosească de ploile căzute şi să are cât mai mult pentru a semăna grâu. Grâul îi va scoate şi pe dânşii şi ţara din nevoi.

M. D.

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA
COSINZEANA
CLUJ
STR. UNIRII 3

EXECUTA CU PRETURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRARI DE TIPOGRAFIE, LEGATORIE PRECUM BROSURI, ZIARE ZILNICE SI SAPTAMANALE REVISTE, ETC. ETC.

Din toate

Scrisori adevărate

Mulţumirea sufletească

Zilele trecute, mi-a citit un prieten o scrisoare, pe care-o primise dela un văr al său, ajuns om însemnat în politica ţării şi, din sărac ce era, unul din cei mai bogaţi proprietari.

Mi s'a părut aşa de plină de învăţături bune scrisoarea asta. Încât am rugat pe prietenul meu să mi-o dea s'o public. Mi s'a îndeplinit dorinţa şi iată c'o tipăresc mai la vale, ca s'o citească toţi, fiindcă le va fi de folos:

Iubite vere,

Te vei minuna că, după atâta timp de tăcere, primeşti azi o scrisoare dela mine. Ai crezut că te-am uitat şi pe tine, cel mai bun tovarăş al meu din tinereţe, tovarăş nu numai de petreceri, ci şi de muncă şi de nevoi.

Da, ai tot dreptul să mă învinovăţeşti şi, să mă cerţi: te uitasem! Adică, icoana ta rămăsese ascunsă undeva, în fundul ne mai cercetat al sufletului meu, dar gândurile îmi erau duse cu totul în altă parte. Vream să ajung mare şi bogat. Mi-am văzut visul cu ochii şi azi mă invidiază o lume întreagă.

Munca mea dârză, zi de zi, chinurile îndurate cu atâta răbdare şi îndelungata mea goană după ţinta dorită, ar trebui să fie azi răsplătite cu fericirea mea. Ar trebui să fiu fericit. Şi nu sânt.

In ceasurile astea de mâhnire, când îmi pot da mai bine seama că toată truda mea de ani de zile a fost aproape zadarnică, m'am gândit la tinereţea mea petrecută 'n sărăcie şi totuşi atât de voioasă şi am început s'o văd ca pe singurul timp de fericire al meu. Atunci, figura ta bună mi-a reapărut înaintea ochilor şi te-am dorit ca pe singurul prieten, căruia îi pot spune durerile mele, ca să-mi alin inima.

Rămâi la ţară şi-ţi îngrijeşte mai departe bucăţica ta de pământ, care-ţi produce destul ca să fii fericit. Să nu-ţi pară nici-o clipă rău că n'ai intrat în vâltoarea oraşului şi nu te-a stăpânit dorul de a strânge avere şi a te cocoţa într'un mare rang din societate. Eu, omul ajuns sus, mă gândesc cu jind, dragul meu văr, la viaţa ta modestă, tihnită, împăcată . . .

Cum aşi putea să-ţi arat mai bine nefericirea mea? Nu-mi lipseşte nimic şi, totuşi, îmi lipseşte totul, fiindcă n'am mulţumirea sufletească. O, ce mare cuvânt! D'abia acum, în pragul bătrâneţii, văd că marea înţelepciune e să nu alergi decât după lucruri, cari ţi-aduc mulţumirea sufletească. Şi astea nu sunt aşa de greu de dobândit. Dacă ai cu ce trăi munca, ta fiind şi în folosul altora, al societăţii, şi dacă poţi, din puţinul prisos al tău, să ajuţi pe un om în suferinţă, ai tot ce-ţi trebue ca să fii fericit.

Dar, vei zice: cu mult mai multe mijloace, nu poţi face la fel şi'n mai mare măsură chiar? Ba da şi, cu toate asta tot nemulţumit rămân. Să nu te miri: mai întâi că sunt veşnic frământat de atâtea gânduri şi planuri, cari nu mă lasă o clipă să fiu al meu, să am şi eu mintea senină şi liniştită, ca să pot gusta în voe o plăcere sau măcar să admir un lucru frumos. Sunt al afacerilor şi al oamenilor, cu cari le fac. N'am încredere în nimeni, fiindcă toţi mi se par că mă pândesc şi vor numai să tragă foloase după urma mea. Aşa-dar, deşi sunt mereu înconjurat de lume, mă simt totdeauna singur.

Ajut pe cei nevoiaşi, e drept. Şi dăruiesc chiar mult, totuşi n'am mulţumirea pe care o ai tu, de pildă, când dai numai un gologan unui cerşetor. Ţie, bunul meu prieten, n'am de ce să-ţi ascund ca mă simt vinovat cu averea mea, ca a fost strânsă, pe când alţii sărăceau. N'am furat nimănui din pungă, dar banii adunaţi la mine ştiu că lipsesc pe alţii de-o bucăţică de pâine. Şi, dacă e aşa, ce merit mai am eu, când dau cuiva o sumă mică, pe care nici n'o simt c'am dat-o şi care, de drept, nici nu-mi aparţinea poate? Ca să ai mulţumirea sufletească, trebue să ai şi sufletul curat. Aşa a voit Dumnezeu. Mai am eu acest suflet?

Scrie-mi, iubite, vere, şi credemă că aştept cuvântul tău iubitor ca pe-o mană cerească.

Te îmbrăţişez, al tău
Barbu.

Voiam să scriu un articol pentru „Cultura Poporului". Ce pot face însă mai bine şi mai folositor pentru cititori decât să reproduc numai o scrisoare, aşa de frumoasă?

Nicolae Tistu.

Astronomul şi barcagiul

Unui astronom îi veni gust să facă o plimbare cu barca pe mare şi căutând o barcă şi barcagiu după gust, plecă. Din întâmplare nimeni un barcagiu om tăcut şi liniştit, astronomul însă un palavragiu şi un îngâmfat mândru de ştiinţa lui, n'are de lucru; Hai să-şi bată joc de bietul om.

— „Hei — Vericule, vezi d-ta soarele?

Barcagiul îi răspunse nedumerit: Cum să nu-l văd?

Da, da, îl vezi, dar ştii d-ta de câte ori e mai mare decât pământul?

— Dă, de unde să ştiu, — nuştiu!

— Degeaba trăeşti — poţi să zici că ai perdut un sfert din viaţă!

Barcagiul, tăcu, scuipă 'n palme şi împinse mai tare de lopeţi.

Astronomul îşi găsise, credea el unul de care să-şi bată joc.

Şi dă-i înainte:

Dar câtu-i dela pământ până la soare? Ştii?

— Nu, dar nici nu-mi foloseşte zise barcagiul.

— Degeaba, trăeşti, degeaba, întări astronomul „poţi să zici că ai perdut jumătate din viaţă".

Şi barcagiul mânios dădea mereu cu lopeţile, iar astronomul râdea câneşte de prostia barcagiului.

Se întâmplă — 'na păcatu' — că se răstoarnă Corca!

Intâmplarea ori altă ceva, dar barcagiul inotând voinicеşte, întoarnă barca şi se urcă în ea.

Se întoarce către astronom care gata-gata, era să dea ortu popei.

Da, d-ta domnule astronom ştii să înoţi!

Nu gângâvi astronomul şi se dădu afund.

— Ei atunci d-tale, *ţi s'a dus acum toată viaţa!*

Om milos însă barcagiul făcu cum putu şi-l scoase umflat bute de apă şi-l aduse cu Vai nevoe la viaţă.

Petru Gh. Savin

UNDE DUCE BOLŞEVISMUL

Ştim cu toţii că Rusia era una din cele mai bogate ţări din lume. Pământul rodnic din mijlocul ei dădea atâta grâu încât se trimetea în ţările care duceau lipsă. Pădurile se ţutindeau pe jumătate din Siberia iar băile de aur. fer şi cărbuni dădeau tot ce trebuia pentru purtarea fabricelor şi făurirea tuturor soiurilor de maşini dela ac şi până la cazanele de mii de cai putere. Râurile dădeau peşte aşa de mult încât se trimetea şi peste graniţă, iar turmele de vite erau nenumărate. Pe scurt în privinţa bogăţiilor Rusia era înainte de războiu o ţară blagoslovită de Dumnezeu aşa încât nimeni nu murea de foame. Să vedem acum care-i starea Rusiei după trei ani de cârmuire bolşevică.

Fiindcă cârmuirea bolşevică a hotărât că pământul să fie al Statului şi ţăranii numai să-l muncească şi să fie îndatoraţi a da o parte din bucate pentru hrana bolşevicilor din oraşe, sătenii nu semănau decât atât cât le ajungea pentru a-şi hrăni familia timp de un an. Socoteala ţăranilor a fost sănătoasă şi dreaptă: atâta vreme cât tu cârmuire bolşevică nu-mi dai nici pământul care mi-se cuvine, nici putinţa de a duce un trai omenesc, nu vreau să te mai cunosc. Şi ţăranii s'au ţinut de cuvânt. Când soldaţii bolşevici erau mai tari omorau sate întregi şi duceau cu dânşii bucatele! când ţăranii învingeau atunci jăfuiau şi dădeau foc oraşului mai apropiat.

In timp ce cârmuirea bolşevică căuta să iee cu lupta dela ţărani rodul muncii lor, ce se întâmpla la oraşe? Nu se poate mai rău. Fabricele se închideau una după alta fiindcă lucrătorii nu se pricepeau să le conducă şi altcineva n'avea cine de oarece pe ingineri îi omorâseră tot ei. Apoi lipsea ferul, lipseau cărbunii şi când se mai găseau aducerea lor cu trenul se făcea cu foarte mari greutăţi. Ferul şi cărbunii lipseau fiindcă nimeni nu vroia să se mai scoboare în băi pentru a lucra fiindcă toţi se credeau domni mari. Şi aşa băile se părăduau şi multe erau cuprinse de apă. Trenurile nu merg fiindcă nu avea nici cine, nici cu ce să le repare. Rar câte-un tren două în săptămână mai umblă şi atunci numai pentru domnii cei mari bolşevici. Căci boşevicii deşi au făgăduit că vor scoborî raiul pe pământ trăesc astăzi ca cei mai mari boeri, folosind palate frumos îmbrăcate, automobile şi haine scumpe şi cele mai alese mâncări, neîngrijindu-se de soartea sutelor de milioane care trăesc mai rău ca fiarele sălbatece.

Din pricina secetei grozave din anul acesta şi a faptului că s'a trecut tot prisosul de grâu şi porumb din anii trecuţi, bântuie acum în toată Rusia o foamete grozavă. Sate întregi îşi încarcă gospodăriile şi neamurile în căruţe şi pleacă în căutarea hranei. Zadarnic însă pribegesc. Pretutindeni aceaşi lipsă şi foame. Şi atunci după ce mănâncă vitele deia căruţă, se hrănesc cu coaja şi frunzele copacilor, pentru a muri ca câinii pe marginile drumurilor. Alţii, înebuniţi de groază se reped spre oraşe unde sunt primiţi cu focurile tunurilor şi mitralierelor de bolşebici.

In aşa hal a ujuns Rusia de când e cârmuită de nebunia bolşevică: să se omoare om pe om şi să rătăcească oamenii ca fiarele sălbatice în căutarea prăzii.

Moş Dumitru.

DE VORBĂ CU CITITORII NOSTRI

Primim la redacţie multe manuscrise, pe care cu părere de rău suntem nevoiţi ă le îndruma spre răbdătorul coş. Facem această dureroasă operaţie din pricină că nu ni se spune nimic mai interesant şi mai ales ceeea ce se spune, nu se spune frumos şi atrăgător. Deşi dorim a avea cât mai mulţi colaboratori, şi dorim mai cu seamă să oferim coloanele noastre pentru a se rosti limpede şi lămurit dreptatea şi adevărul, totuşi nu putem primi în mod necondiţionat cele ce ni se trimit.

Suntem la început, e adevărat. Am avut o epocă de largă bunăvoinţă pentru toţi acei ce încercau să devină colaboratorii noştri. Şi noi eram în timpul tatonărilor şi căutam să atragem pentru a alege. Dar începe a se apropia timpul când vom fi tot mai pretenţioşi în aprecierea celor ce doresc să-şi vadă vorbele tipărite, şi aceasta atât pentru bunul mers al gazetei, cât şi pentru satisfacerea cetitorilor noştri.

Vom respunde deci naivităţile celor ce vroesc a vedea tipărită cu orice preţ iscălitura lor în josul aricolului în care nu spune nimic. Vom respinge tot ce păcătueşte ca formă, căci în publicistică forma joacă un important rol.

Ştim că unii se vor supăra. Insă ştim că „supărarea e dela diavolul" şi noi lui nu ne închinăm.

Prin urmare spunem odată pentru totdeauna că tot ce ni se trimite va fi cernut printr'o sită deasă şi pleava va fi trimisă acolo unde trebue. Dorim şi cerem colaborarea tuturor cu condiţiunea de a ţinea seamă de ţinta ce urmărim: cultura poporului nostru şi cultura nu se face prin vorbe spuse urât.

* * *

Dl N. C. Munteanu. Rândurile de mai sus le-am scris c'o zi înainte de a primi articolele dtale pentru care sunt desperat că nu le pot trimite la maşina. Explicaţia cred că e de prisos. Necontestabila d-tale aplicaţie are încă nevoe de multă ucenicie. Aceasta în ceea ce priveşte proza.

Stihurile nu se mulţumesc numai cu intenţia de a fi scrise ci au nevoe de o şlefuială cumplita pentru a face să vibreze inima cetitorului.

De altfel să ştii că nu-i nici simplă. nici cu multe mulţumiri cărarea plina de spini pe care încerci să mergi.

Iţi aducem mulţumirea noastre pentru intenţiile bune ce le ai şi de a ne da concursul prin colaborare şi de a răspândi gazeta, în cercul de cunoscuţi.

D-lui Petre Grigorescu. N'aşi avea nimic de adăugat la cele spuse pâna acum, dacă, — ţinând samă de situaţia d-tale — n'am avea grija de a nu ne înstrăina dragostea ce ne porţi din pricina imposibilităţei de a publica cele trimise. Poate mai târziu, prin obişnuinţa de a scrie, te vei scăpa de greutatea omorâtoare a bamalului, pentru a da la lumină lucruri simţite care să mişte şi pe alţii. Nu toate durerile noastre pot face să vibreze inima celor ce ne ascultă sau ne ceteşte.

Ia închipueşte-ţi d-ta un om întins pe masa de operaţii şi spintecat de cuţitul doctorului, iar alături un alt om cu nişte cumplite bătături vârâte în ghete strâmte.

Deşi omul tăiat de cuţitul operatorului nu simte durerea fiind cloroformizat, iar celalt cu ghete strâmte se înveneţeşte de durere, noi vom fi foarte mişcaţi în faţa primului şi vom râde în faţa celui de al doilea, care nu ne poate comunica nimic din durerea lui. E mare meşteşugul de a comunica şi altora durerea ta. Şi noi primim colaborarea numai în asemenea condiţii.

Iţi suntem recunoscători pentru cuvintele frumoase ce ne spui, îţi făgăduim că vom rămânea mai departe şi pentru totdeauna pe drumul pornit, încălziţi de aceeaş dragoste de ţara şi neam şi te rugăm a răspândi — pentru binele tuturor — gazeta noastră.

V. NICOARĂ

D-l Boşiciu Laurenţiu. S'au înfiinţat trei şcoli inferioare de agricultură în Sf. Ille Suceava, Coţmani şi de iarnă la Rădăuţi în Bucovina.

Pot fi primiţi cei cari au vârsta 14—18 ani, 1—2 clase gimnaziale, sau 4—6 clase primare, să fie români, să cunoască perfect limba română în grai şi scris, să aducă ultimul certificat şcolar al studiilor făcute, de indigenat, de bună conduită, şi consimţământul părinţilor.

La fiecare şcoală sunt 20 locuri bursieri şi 10 cu plată (120 lei pe lună plătindu-se pe trei luni înainte.

Oricare elev va aduce 6 cămăşi, 6 perechi ismene, 2 ştergare, 1 pernă cu 2 feţe, 2 cergi de lână pentru acoperit, 2 cearceafe, 1 perie, pentru haine, ghete, cap şi haine pentru zile de lucru şi sărbătoare.

I. Inscrierile sunt până la 15 Septembrie iar şcoala începe la 1 Octombrie durând 2 ani. Şcoala de iarnă dela Rădăuţi durează tot 2 ani, câte 5 luni, dela 1 Oct. până la finele lunei Februarie, Primea încălzit, lumină 100 lei luar, dar hrana trebuie să şi-o procure singuri, ori vor aduce de acasă etc.

Fii de ţărani sunt preferaţi. Cei cari urmează această şcoală fac 1 an armată.

Inscrierile la Secretar general pentru agricultură Cernăuţi Str. Dr. Reiso No. 10.

II. Tot prin examen mai pot urma şcoalele de învăţători unde tinerii muncitori pot absolvi şcoala pe seama statului.

III. Tinerii de 18 ani pot intra în armată ca voluntari aducând următoarele acte.

1. De naştere.
2. consimţământul părinţilor.
3. de naţionalitate şi bună purtare.
4. de 4 clase primare.
5. Să fie necăsătorit.
6. Cererea lui că vrea să servească în armată.

A. S.

Cronica săptămânei

De peste hotare

Regele Petru al Serbiei a murit! El se urcase pe tronul Regatului vechin în anul 1903. De atunci el a urmărit până la marele războiu înfăptuirea idealului național al rasei sale și a reușit în sfârșit în 1918 să vadă visul împlinit. Atunci la vrâstă de 75 de ani n'a mai putut domni și-a lăsat drept *regent* la stăpânească în locul său pe principele moștenitor Alexandru iar bătrânul în vrâstă de 77 de ani s'a stins încet, ca o lumânare în mijlocul poporului său pe care l-a iubit atât.

Regele Petru a fost un mare războinic și un bun om politic. El a luptat în tranșeele din munții Rudnikului îndemnând soldații flămânzi și goi să alunge dușmanii din țară. De asemenea datorită lui care cutreera tranșeele îmbărbătând soldații ce șovăiau, armata sârbească a câștigat victoria dela Voljevo, Potiorek trufașul general habsburgic fiind aruncat în Dunăre și 80.000 de prizonieri când în mânile Sârbilor. Apoi când învinși de numărul mare al dușmanilor Sârbii au trebuit să se retragă părăsind patria în voia dușmanului. Regele Petru bolnav întins într'un car cu boi sau purtat pe umerii soldaților, bătându-se cu bandele albaneze, a trecut munții Albaniei, ajungând la Corfu unde din pământ a reușit să facă o nouă oștire de peste 50.000 oameni. Cu atâtea fapte mari săvârșite la adânci bătrânețe, Regele Petru rămâne una din figurile cele mai nobile și frumoase ale Marelui Războiu.

Pe tronul Serbiei s'a urcat acum regentul Alexandru care în curând va fi încoronat de Rege al Iugoslaviei.

* * *

— Importanta chestiune a foametei în Rusia preocupă întreaga Europă, dar mai ales țările vecine ca Polonia și România. In adevăr fugari flămânzi au început să treacă hotarele mai puțin apărate ale Poloniei pătrunzând în țară și aducând nu numai o îngreuiere a traiului populației localnice dar și multe boale ca holera și ciuma. De asemenea multe încercări se fac pentru a trece Nistru de către numeroase bande de fugari. Ce va fi oare când încercările se vor repeta nu din partea a câtorva sute de oameni ci pe către sute de mii? Căci nu trebuie să uităm că numărul flămânzilor în Rusia a ajuns *la 45 milioane* o populație cam de trei ori cât a țărei noastre. De sigur însă că Europa nu va lăsa ca nenorocirea poporului rus să dainuiască încă. Criminalii bolșevici cari sunt cauza, rău au priceput și ei că trebue să dee libertate națiunnili azi, când milioane de oameni îi blestemă și peste 300.000 de copii parasiți de părinții lor rătăcesc flămânzi și goi în stepele arse de soare. Pentru aceasta Trotzki călăul roș de sânge nevinovat a fost înlăturat din fruntea departamentului aprovizionărei și înlocuit cu Maxim Gorki care a început pe dată tratativele cu Nansen și Hoower însărcinați de America cu aprovizionarea poporului rus. Primele transporturi cu hrană au început să sosească și cu ajutorul lui Dumnezeu, chinurile milioanelor de flămânzi se vor sfârși.

Dar nici bolșevicii nu vor mai sta mult la putere! Ei vor peri în sânge ca niște criminali de rând.

* * *

In Spania situația este foarte grea. Marocul, una din țările supuse Spaniei în Africa s'a răsculat ucigând garnizoanele cu soldați spanioli. Mai multe armate trimise să liniștească ținuturile au fost bătute. In urma acestui fapt guvernul spaniol a căzut fiind înlocuit de un guvern conservator în frunte cu Meure. Peste puțin guvernul conservator a făcut o unire cu liberalii transformându-se într'un guvern național care azi a trimis peste 30.000 de soldați în Maroc, îmbunătățindu-se simțitor situația.

* * *

Ungaria trece prin mari tulburări politice. Stăpânirea lui Horty nu mai mulțumește pe nimeni. Tirania și abuzul a sfârșit prin a duce restul de țară în care se sbate maghiarimea la marginea prăpastiei. Pentru aceasta stăpânitorii de azi ar voi să readucă pe tron Regele „apostolic" Carol de Habsburg, ce se află în Elveția. In acest scop mulțime pe dovezi de credință vin dela Budapesta. Astfel de ziua numelui habsburgului s'au ținut slujbe religioase în toată Ungaria din ordinul stăpânirei.

Țările învecinate și în deosebire România, Iugoslavia și Cehoslovacia nu pot permite însă ca Regele Carol să revie la Budapesta, — el fiind vinovat de toate relele ce le-au suferit popoarele subjugate vechei Ungarii.

Din lăuntrul hotarelor.

Intreaga țară a sărbătorit în ziua de 19 August a patra aniversare, adică împlinirea a patru ani, dela bătălia din câmpiile Mărășeștiului, unde armata și neamul nostru s'au acoperit de glorie.

Această bătălie a fost cea mai mare din câte s'a dat în răsăritul Europei, în afară de aceea dată de generalul rus Brusiloff.

Germanii, austriecii, ungurii și bulgarii adunaseră cele mai bune trupe ce le aveau. Forțele lor erau de trei ori mai numeroase ca ale noastre. Mackensen, unul din cei mai mari generali germani comanda lupta. Ei bine, totul s'a sfărmat în fața împotrivirei de fier a unui pumn de soldați români.

Zădarnice au fost atacurile repetate de câte zece ori pe zi în același loc. Zădarnică o bombardare de iad: românii și-au păzit bine pământul strămoșesc ne dând înapoi nici cu o palmă.

Această strălucită victorie a avut mari urmări atât în lăuntrul hotarelor cât și în afara lor. Prin ea noi ne-am putut păstra Moldova, unde am adăpostit armata ce-a dus mai apoi până la Budapesta vestea unirei tuturor românilor. Tot prin biruința dela Mărășești am arătat lumei că soldatul român înarmat bine poate ține piept și învinge cele mai bune armate din lume. Peste hotare victoria noastră a întârziat prăbușirea frontului rus și a tăiat trufia germanilor cari își irosiseră cele mai bune divizii în lupta contra României.

Cu prilejul sfintei sărbătoriri a biruinței se cuvine să ne gândim și la acei cu a căror sânge s'a scris în istoria neamului o pagină așa de frumoasă. Ei se odihnesc acum în luncile arse de soare ale Siretului, tulburate doar de cântecul păsărilor și murmurul apei. Multe zeci de mii pe români vrednici dorm acolo... Dumnezeu să-i odihnească în pace, ca pe niște martiri ce și-au dat sângele pentru Patria lor!

Tot cu acest prilej proslăvim pe viteji întorși la căminurile lor cu sufletul împăcat că și-au făcut datoria lăsând copiilor lor amintirea unui tată curajos. Cinstim de asemenea amintirea Generalului Grigorescu ce s'a arătat ca bun comandant în luptele acestea.

Iar ca un simbol al vitejiei întregei țări amintim că în timpul celor mai aprige atacuri M. Sa Regele Ferdinand și A. Sa Regală Principele Carol, examinau hărțile liniștiți, la cartierul armatei, bombardat de artileria inamică. In liniștea și curajul Lor se întrevedea victoria, ce-a venit mai târziu adusă de aceste exemple eroice.

Dorobanțul Român necunoscut în catedrala dela Alba-Iulia.

Este aceasta o părere a unui ziar din Bănat: să se așeze în Catedrala ce să ridică la Alba-Iulia pentru a sluji la încoronarea Suveranilor osemintele unui soldat român necunoscut, ca simbol, adică drept mărturie, a vitejiei atâtor sute de mii de viteji necunoscuți, fii poporului acestuia de țărani, morți pentru întregirea neamului. Prin umilul lor sacrificiu s'a câștigat victoria și pentru a-i cinsti, osemintele unuia din ei trebuie să se odihnească în Catedrala regească, unde poporul va veni să se închine lor cu dragoste și respect.

In Franța, Anglia și Italia pentru a se slăvi amintirea sutelor de mii de soldați morți pe câmpul de onoare, s'au ridicat deja în locuri de mare cinste mărețe morminte pentru „soldatul necunocut" ce simbolizează sacrificiul întregei națiuni. Noi nu trebuie să ne lăsăm mai prejos pentru a nu se spune că nu îngrijim amintirea morților nostri sfinți.

Părerea ziarului din Banat de-a se așeza înlăuntrul Catedralei dela Alba-Iulia ce va servi la încoronarea Suveranilor, mormântul „dorobanțului necunoscut" este binevenită. Ea va aduce între zidurile acestui edificiu sufletul întregei națiuni legată de fii ei ce mai buni, morți pe câmpurile de bătae.

Bandiții.

Și în țara noasfră ca și în toate țările după acest mare războiu au apărut nelegiuiți ce caută să se folosească de timpurile tulburi pentru a trăi pe socoteala oamenilor cinstiți prin furturi și omoruri.

Bande întregi s'au alcătuit din dezertori și criminali amnestiați, adică iertați prin bunătatea stăpânirei. Aceste bande înspăimântă ținuturi tutregi, mai ales în basarabia, Dobrogea și Moldova prin fărdelegi fără seamăn, chinuiri hoții la drumul mare și omoruri cum nu s'a mai apucat în România de acum cincizeci de ani.

Ulciorul nu merge însă de multe ori la apă. Stăpânirea a luat măsuri aspre pentru stârpirea și prinderea bandiților, potere puternice urmăresc pe vinovați pe cari îi împușcă fără cruțare când se împotrivesc. Astfel în curând se speră că primejdia bandiților să înceteze, drumurile devenind tot atât de sigure ca și înainte de războiu.

Bucium.

CITITI ȘI RASPÂNDITI ziarul vostru „CULTURA POPORULUI", ce trăiește numai prin Voi și pentru Voi.

Apel către publicul român!

Pentru dezvoltarea industriei casnice Românești, Reun. Regina Maria a Femeilor Rom. din Baia-Mare. a luat hotărârea de a înființa un atelier de țăsut în Baia. La intervenirea d-lui Moțet inspector industrial am și primit pentru acest scop un mic avans dela Ministeriul de Industrie, care cu plăcere aprobă planul. Scopul nostru este: De a da avânt mai mare industriei de casă a țărancei noastre, de a da femeilor dela sate mai ales celor ce locuesc în ținuturi puțin productive pânea în decursul iernei, când ar fi aplicate sub conducere la țăsut în acest atelier. De a ne provede casa cu covoare, ștergare, costume frumoase și durabile în loc de cele cumpărate pe bani scumpi dela străini. De a da prilej intelectualelor noastre, elevelor absde școală, orfanilor dela azil s. a. să se introducă și ele în arta țăsului. Peste tot să ridicăm bunăstarea poporului dela sate contribuind totodată la venitele statului pentru a cărui întărire avem să muncim cu toții!

Cum însă Reun. de curând înființată, nu are mijloacele necesare ca să poată învinge greutățile începutului, rugăm on. public și îndeosebi institutele financiare să binevoiască a ne da concursul — prin oferte benevole în bani și material brut, în cânepă, lână — cari au să fie trimise la adresa d-nei Angela Pop, casiera Reun. unde se pot face și comenzile.

Băia-Mare, la 22 August 1921.

In stimă
Comitetul.

INFORMATIUNI

Bolșevici ne cer grâu

După ce ne-au furat cele șase sute de milioane în aur duși la Moscova pentru a nu cădea în mână germanilor încă din timpul războiului, după ce de nenumărate rânduri s'au împotrivit contra alăpirei Basarabiei, după ce caută să doboare țara noastră prin unelțiri ascunse, bolșevicii înfometați ne cer grâu. Și pentru ca să li se dea, vin bun în țară câțiva trimiși de-alor să cumpere grâul muncit de noi. Inainte de toate, dacă ne prisosesc bucate le vom trimete în străinătate unde ne vor fi bine plătite și în schimb vom aduce mașini și multe de care avem atâtă nevoie.

Așa cer nevoile noastre. Ce putem aduce din Rusia decât dear rublele care-s mai ieftine ca hârtia de scris și năravurile rele ale bolșeviciilor.

Ne pare rău că un neam așa de mare ca cel rusesc a ajuns să naibă ce mânca, dar n'avem ce face. Ni-e mai aproape pielea de cât cămașa.

M. D.

Pentru o casă de citire.

In ziua de 7 August 1921 orele 5 p. m., a avut loc în parcul „Mavrodin" din această comună, o mare serbare, sub președinția de onoare a d-lui Dimitrie A. Mavrodin și președinția activă a d-lui Alexandru Bădulescu Administratorul plășii Pantelimon, în scopul de a se strânge fondul necesar înființărei unei case de cetire în comună.

Serbarea a fost organizată de Comitetul Casei de educație națională din localitate, compus din subsemnatul, d-nii Vasile Cârlogea și Petre Niculae învățători, D-ra Eclisia Mateescu învățătoare, Preotul D. Nițulescu, d-nii D-tru G. Mitre Prioar, Virgil Stănescu, Șeful Stației Frunzănești, N. Niculescu, Gregior, Victor Croitoru, Șeful Secției de Jandarmi, C. Bădică, Șeful Postului de Jandarmi și alții.

A asistat un mare număr de locuitori din localitate și împrejurimi. Serbarea s'a deschis cu o frumoasă cuvântare rostită de Preotul D. Nițulescu în care arată scopul pentru care s'a dat serbarea și importanța cititului în viața poporului.

Elevii școalei din localitate sub conducerea d-lui. V. Cârlogea învățător, au executat coruri, recitări și altele.

S'a reprezentat apoi de către un grup de tineri „Doctorul fără voe" de Molière. Modul cum fiecare și-a executat rolul a atras entuziaste aplauze tinerilor artiști.

D-l Sub Locot. Dumitrociu Niculae din Compania 6. Jandarmi Pedeștri, de fel din aceasta comună, donează 52 volume în scopul arătat mai sus, lucru pentru care Comitetul îi aduce vii mulțumiri și pe această cale.

Seara la orele 9 a avut loc un bal în sala de așteptare a Stației Frunzănești frumos decorată, la care a luat parte un numeros public din București și împrejurimi.

Radu I. Niculescu.

Producția teatrale în comuna Indol

Un frumos eveniment s'a petrecut în comuna noastră în 17 Iulie a. c. Mult iubita noastră Soră de Ocrotire, d-na Elvira Corcheș, înlăturând greutățile începutului, a pregătit cu copiii de școală o producțiune teatrală cu un program destul de bogat și totodată foarte educativ. E ca un început frumos de primăvară în comuna noastră un astfel de eveniment unde aproape de 7 ani copiii sunt lipsiți de carte. La producțiune a contribuit și Sora de Ocrotire din comuna Tur, lărgind programul cu câteva cântări și jocuri naționale. Venitul e destinat pentru înfăptuirea unei mici biblioteci poporale. Ajute D-zeu ca și în viitor să poată lupta cât de mult pentru luminarea poporului.

Un participant.

A S. R. Principesa Elisabeta pe frontul greco-turc

A S. R. Principesa Elisabeta fica M. S. Regelui Ferdinand a României și moștenitoarea tronului Greciei, va pleca pe frontul din Asia-Mică, în fruntea unui spital, pe care în conduce.

Foametea în Rusia Reprezentantul la Londara al organizației americane de ajutoare, declară că primele aprovizionări de alimente cu personalul necesar pentru repartiții a și părăsit Hamburgul și Danzigul cu destinația spre Riga. Toate măsurile au fost luate pentru ca alimentele să fie împărțite numai copiilor și bolnavilor.

Publicitatea Culturei Poporului

Delimitarea frontierei cu Ungaria. Membrii comisiunilor pentru delimitarea frontierelor dintre România şi Ungaria ca şi cei pentru frontierele dintre Jugoslavia şi Ungaria au sosit eri la Budapesta. Astăzi ei vor fi prezentaţi regentului şi apoi vor fi primiţi de către contele Bethlen. Seara primul ministru va da un dineu în onoarea lor.

Şcolare. Ministerul de instrucţie, face cunoscut că—contrar ştirei publicate de unele gazete — toate şcolile se vor deschide irevocabil pe ziua de 1 Septembrie.

Descoperirea unu nou complot la Chişinău. La Chişinău s'a descoperit o nouă organizaţie comunistă. Participanţii au fost arestaţi şi daţi în judecata Curtei marţiale după care vor infunda ocna pe viaţă.

Dela comitetul executiv pentru statua Avram Iancu Cluj

„Oraşul Cluj a donat comitetului executiv pentru statua eroului Avram Iancu din Cluj, un admirabil şi preţios tablou original, de Acoş Tolnai. Comitetul la rândul său a hotărât aranjarea unei loterii, al cărei câştig va fi acest tablou preţios, care are dimenziunile: 2×2 80 m.

Tabloul e expus la magazinul de haine a D-lui Neumann, în piaţa Unirii No. 14, unde se pot obţinea şi bilete de loterie a 100 Lei bucata. Bilete se mai pot cumpăra şi la biroul comitetului (primărie camera No. 34).

Tragerea vă avea loc în 30 Septemvrie a. c. la ora 4 p. m. în sala No. 4 a primăriei, iar tabloul se extradă contra biletului care a câştigat, 3 zile după tragere".

Secretarul general al comitetului:

Preşedinte:
G-al Petala.

Dr. Dandea,
consilier oraşanesc.

Având în vedere nu numai nobilul scop al loteriei, dar şi valoarea tabloului ce se poate câştiga, suntem siguri, că biletele se vor vinde în câteva zile.

Ziarul Cultura Poporului, la rândul lui îndeamnă pe toţi românii adevăraţi, de-a contribuii în măsura cea mai largă pe la cumpărarea biletelor acestei loterii, spre a se putea vedea cât mai curând ridicându-se statuia acelui român: „Avram Iancu."

Ziarul Vostru nu primeşte Subvenţii de la nimeni deci abonaţivă cât de mulţi.

Acei ce răspândesc ziarul Cultura Poporului împlinesc o datorie de buni Români.

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONYMĂ

Capital Social 160,000,000 Lei — Sediul Central: BUCURESTI.

SUCURSALE:

Arad, Bălţi, Braşov, Bazargic, Chişineu, Cernăuţi, Constanţa, Galaţi, Cluj, Ismail, Târgu-Muraşului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timişoara.

Face orice operaţiuni de bancă.

BANCA NATIUNEI

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL SI REZERVE LEI 175.000.000

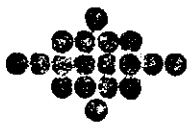

BUCUREŞTI

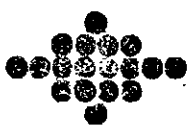

CALEA VICTORIEI 98 (Piata Palatului Regal)

BANCII AFILIATE: LONDRA, PARIS, MILANO, VIENA, BRUNN (Ceho-Slovacia) etc.

cum şi în principalele oraşe din ţară.

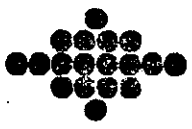

Execută orice operaţiuni de Bancă în general. — Scont. — Avansuri pe ipoteci, gajuri de efecte publice, secţiuni şi mărfuri. — Efectuează plăţi şi incasări. Emite cecuri şi scrisori de credit in ţară şi in străinătate. — Primeşte depuneri spre fructificare. — Execută ordine de Bursă. — Conturi curente.

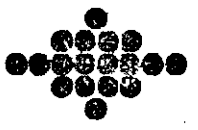

A apărut

„COMOARA SUFLETULUI"

care cuprinde:
cântece poporale de iubire şi despre fire cântece de plugărie, păstorie şi pescărie, cântece ostăşeşti, colinzi, uraturi, rugăciuni ş. a. pentru toate vârstele, stările sufleteşti şi îndeletnicirile poporului român.

Preţul (128 pagini) Lei 4.

Revânzătorilor rabat. — Se comandă dela Librăria „ŞCOALA ROMÂNĂ" din Suceava (Bucovina). Costul se trimite înainte.

In Editura „Şcoalei Române" au apărut de asemeni şi alte *cărticele religioase — poporale, de cântece, povestiri ş. a.* al căror catalog se trimite gratuit oricui îl cere. Spre a înlesni onor. cetitori cunoaşterea cărţilor noastre, îi rugăm să binevoiască a ne înştiinţa în cari gazete cetite de ei, ar dori să publicăm titlul şi preţul cărţilor noastre, care după cuprins sunt foarte folositoare.

BANCA CENTRALA

Pentru industrie si Comert s. p. a.
Cluj, Str. Regina Maria No. 6--8
(casele proprii).

Capital social Lei **50,000,000** deplin vârsat

Secţia de Bancă — Secţia de Mărfuri

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Haţeg, Satu-Mare, Reprezentanti stabili în Bucuresti, Kosice, Praga şi Wiena.

ANUNCIURILE si RECLAMELE se primesc la Administratie Cluj, Strada Dorobantilor No. 11

Girant. *S. CRAIOVEANU.* Tipărit cu maşina rotativă CARTEA ROMÂNEASCĂ institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj, str. Univărsităţii No. 3. C. 922